

DONATEURS

KONINKLIJK CONCERTGEBOUWORKEST

jaarverslag 2016

De heer A.G.S. Abraham / De heer en mevrouw Abram / De heer en mevrouw J. van Aken / Mevrouw dr. M.W.M. Akkerman-Zaalberg van Zelst / De heer P.G. Alferink en de heer J.P.F. Sjoukes / Mevrouw H.A.J.M. van Alphen-Slooff / Mevrouw T.S. Alpherts / De heer J.K. van Andel en de heer P.G.B. van Delden / De heer en mevrouw Ankersmit-Taminiau / De heer drs. E. Asscher De heer S. van der Baan / De heer mr. C.B. Baard / Ted en Christine Baijings / De heer en mevrouw J.M. Balm / Mevrouw M.G.W. Balster / De heer mr. F.A.W. Bannier / Mevrouw J.B.L. Bannier / Mevrouw J.K. von Bartheld-ter Borg / De heer prof. dr. J. Bausch / De heer en mevrouw van de Beek-Bomgaars / De heer H.F. op de Beek / Nathalie en Edwin van de Beek-Aalbers Carola Beelaerts van Blokland / Pauline Beelaerts en Coen Teulings / De heer en mevrouw van Beest-Blaauw / De heer en mevrouw Bekouw-Ellis Belport Familienstiftung / Baron en barones Bentinck van Schoonheten-Elink Schuurman / Sjoerd van den Berg Fonds / Mevrouw mr. A.A. (Nollie) van Berge / Loes en Evert van den Bergh / De heer en mevrouw Beyer-Lazonder / Mevrouw C.I.Th. Bierlaagh-Lucas / De heer J.N.K. Bierman / De heer dr. Gert Bindels / Treeske Blase / Caspar Bleijs / De heer en mevrouw Blekxtoon-Schröder / Mevrouw E. Blokker-Verwer / I.m. De heer L. Blom / Mevrouw A. de Bock-Asscher / Kees de Boer / Mevrouw M.A.M. Boer-ten Hagen / Stichting Boerboom den Daas / De heer en mevrouw Boersma-Hulshoff / Pieter J. Bogaers / De heer en mevrouw Boll-Kruseman / Mevrouw E.E.C. Bon-Meier / de heer C. Boonstra / De heer W.F. Boonstra / Boonstra & Hogewoning, personeel en organisatie / Mevrouw D.E. Booster-Brinkhorst / Mevrouw H.N.L. Boreel-van Riemsdijk / De heer drs. F. Bos / De heer en mevrouw ten Bosch-Blase / Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds / De heer en mevrouw Brentjens-Berkelmans / Mevrouw C.M.J. Brian / Dolf en Antoinetty van den Brink / R.B.A. van den Brink / De heer en mevrouw van den Broecke-Roos / Robert Broekema en Frank Rövekamp / De heer en mevrouw Broekers-Knol Els Broeksma-van Capelle / P.I. Broertjes en Ph.J. Korthals Altes / The honorable Charles N. Brower / De heer en mevrouw J.J.Th. Brugman / M.A. Bruijn-Bronkhorst / De heer en mevrouw De Bruin-Heijn / Annemarie en Frederik Buijn-Buissink / De heer en mevrouw Burgers-Kroon / De heer en mevrouw Buurke-Kruseman / M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting De heer en mevrouw Citroen- van Dorsser / De heer drs. A.J.M.M. van Cleef / Barones Collot d'Escury-Ledeboer / De heer en mevrouw J.H. Coops / Mevrouw R. Coronel-Reiss / Mevrouw drs. M. Couperus / Dierik Cras en Vera Arnoldus Gerben en Carolien Creutzberg-van de Zande Barend en Jacqueline Dam-Oskam / De heer en mevrouw Delprat-Tromp / Mevrouw G.J.M. Derksen Louise van Deth / De heer en mevrouw Van Deth-Ruys / De heer en mevrouw d'Hollosy-van Rappard / De heer mr. C.J.E. Dijk / Jan Dijker en Marijke Veldhuis / Mevrouw J. Dijkgraaf / De heer dr. ir. J.M. Dirkzwager en mevrouw L.W. Bierens de Haan / Paul van Ditzhuyzen / De heer J.L. Docter / De heer ir. J.D. Doets / Loes en Egbert Dommering-van Rongen / De heer en mevrouw Donders-Rohling / Rick en Marga Donehoo / De heer en mevrouw Doodeheefver-Philips / Mevrouw M.G.J. Douqué-Hooghiemstra / Berend Jan Drijber / De heer en mevrouw Den Dulk-Kijlstra De heer drs. F.A. Eekels Familie van Ees-Havenstein Fonds / De heer ir. Hans van Egmond / Frank Eijken / Hans en Carine Elsenburg-Swinkels / Siebe van Elsloo en Mirjam van Elsloo-Dizij / De heer en mevrouw Eskes-Nijhuis / Anique Esser / Mevrouw mr. D.C.C. van Everdingen en de heer A.E.D.M. van Thiel Arthur Fischer Mevrouw M.F. Fentener van Vlissingen / De heer R.A. Francken / De heer en mevrouw Franssen-van den Berg / De heer en mevrouw H. Franssen / De heer en mevrouw Frese-Schreinemacher Mevrouw H.T.G. von der Gablentz-Blanche Koelensmid / Robert van Galen / Mevrouw mr. M.B. Geeris-Vehmeyer / Mevrouw M.M.A. van de Geijn-Verhoeven / De heer en mevrouw Gelling-Kuiper / Mevrouw P.M. Gerritsma-Hogeweg / De heer F.N.W.M. Gianotten / De heer mr. M.J.E.G. de Gier / De heer J.H.R. van Ginkel / Mevrouw M.J. Glasz-Koerts / Pauline Glazener / Marguerite Goldschmeding Mevrouw J.A. van Gool-Slot / Mevrouw E.S.M. Granpré Molière / De heer en mevrouw Gransberg-Hin / De heer en mevrouw Grimm-van der Veen / De heer en mevrouw Groenteman-Biederman / Annelies en Klaus Groot / De heer en mevrouw Guépin-Cath Joost de Haan / De heer ds. W.A. Hage De heer en mevrouw Hagenbeek-Schneidinger / De heer B. Haitink / De heer en mevrouw Han-Crebolder / Mevrouw G.M.T. Harink en de heer M.F. Scholten / De heer A. Hartman / Saskia en Jorrit Hartmans / Hans den Hartog / De heer A.Ph.J. de Haseth Möller / Annelies en Renze Hasper-Heidstra De heer mr. R.R. Hazewinkel / Stichting K.F. Hein Fonds / Rob en Frances Hendriks-van der Weijden / De heer en mevrouw Hendrikse-de Vries / Hilda Hendrikse-Dijkstra / De heer en mevrouw Hengeveld-Brand / De heer drs. W.C. Hermans / Mevrouw van Heukelum Stuijt-van Baren / Mevrouw ir. H.C.M. Heyning / Lodewijk en Diana Hijmans van den Bergh-Loudon / Mevrouw drs. C.M.L. Hijmans van den Bergh / De heer G.E.W. van Hille / De heer J.P. van Hilten / Amsterdam Hilton / De heer T. Hirasawa / De heer mr. P.A.E.M. Hoctin Boes / De heer en mevrouw Hoeffelman-van der Linde / Jelleke en Rolf Hof / Mevrouw K. Hoff / De heer en mevrouw Hofland-Bos / De heer J.B.P. Hoogeboom / De heer drs. H.N. Hoogendonk / Mevrouw E.J.M. Horbach / Kees ter Horst / De heer dr. S. van Houten / Björn en Astrid van Hugten / De heer H.M.M. van Hugten / De heer en mevrouw Huibregtsen-Wilton / Johan Huisman / De heer P.D. Huizer / De heer en mevrouw Hustinx-van Acker / Mevrouw T. Hylkema-Nielsen Kolding De heer en mevrouw Idenburg-de Savornin Lohman / De heer K. Ijff / IMC Financial markets & asset management De heer en mevrouw van der Jagt-de Haan / De heer drs. J.H.C. Jansen en mevrouw J.A.S. Jansen-Coppens / De heer W.N.R. Janssen / Mevrouw H.M. Jensema-de Jongh / De heer en mevrouw de Jongh-de Bois / Menno Jonker en Frits Spangenberg / Kay en Michiel Josephus Jitta / De heer H.O. Juda K.B.C. Securities / Mevrouw I.S. Kaars Sypesteyn-Vossenaar / Jan Kalff / A.G. Kammerer / De heer en mevrouw Kamp-Heldring / Mevrouw M.A. van de Kamp-Baradel / Stichting Douglas Kane Fonds Jonkheer mr. J.D. en mevrouw D.A. van Karnebeek-van Roijen / Mevrouw mr. Y.E. Kastein / De heer en mevrouw Kat-Goudsmit / Jan de Kater / Anton van Kempen en Klaartje Staghouwer / Paul Kenninck / De heer en mevrouw Kenter-Borgman / Kerckhoff Adviseurs / Huib Kersten Fonds / De heer en mevrouw Ket-van Steenbergen / De heer en mevrouw Kievit-Westerduin / Mevrouw C.H. Kingma-Gorter / De heer mr. Ph.C. Kleyn van Willigen / De heer en mevrouw Knappert-Rahusen / De heer en mevrouw Koemans-van Nieuwkerk / De heer en mevrouw J.E. Koenders / De heer en mevrouw Kohnstamm-Bodenhausen / De heer mr. E.F.M. Kok / Louis en Julie van de Kooij-van Lith / De heer R.G.W. Kooijman / De heer dr. G.A. Kool / De heer A.P.J. Koomen en mevrouw C.M.L. Koomen-de Wit / Krammer's Handelsmaatschappij BV / De heer en mevrouw J.C. Koster / De heer en mevrouw Koster-Herz / In Memoriam Hester Maria van Kralingen Fonds / Mevrouw drs. R.D. Krantz-Hintzen / Gérard Krouwels / Joost Ch.L. Kuiper Barbara van der Laan-Ruding / De heer dr. P.J.M van Laarhoven / Jonkheer en mevrouw Laman Trip-van Asperen de Boer / Anton en Marianne van der Lande / Hans en Margret Langemeijer-Hartung / De heer R. Langstraat / de heer en mevrouw van Lede-Quarles van Ufford / I.m. Oscar van Leer / De heer en mevrouw De Leeuw-Krekels / Mevrouw M. van der Lelie / De heer en mevrouw Lenterman-van Diemen / De heer en mevrouw M.A. Lewis / De heer drs. J.W. van der Linden De heer en mevrouw Lindenbergh-Sluis / Enna H.W. van Lingen / Mevrouw I.E.E. van Lippe-Biesterfeld / De heer en mevrouw van Lith-Dumont / De heer en mevrouw van Litsenburg-van Royen / De heer mr. J.W. Loot / Jonkheer mr. A.A. Loudon / Mevrouw mr. E.J. Louwe Kooijmans-van der Sluijs en

Jaarverslag 2016

Inhoud

3 Voorwoord

5 Bestuursverslag

5 1. Doelstelling, strategie, communicatie

9 2. Activiteiten en bestedingen

31 3. Donateurs in Nederland

49 4. Donateurs in het buitenland

53 5. Verantwoording & organisatie

59 6. Meerjarenbeleid

63 7. Financieel beleid en financiële resultaten

67 Jaarrekening 2016

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest

Voor de eeuwige schoonheid van de muziek

Cover: Niet gezocht, maar toch gevonden. Geheel onverwacht kwam deze gouden fluit op het pad van Emily Beynon. De ronde warme klank, de kleurmogelijkheden en de stabiliteit van het instrument maken zowel Emily als haar collega's gelukkig. Met dank aan een royale schenker en de Stichting Donateurs. Zie pag. 24 en 25.

VOORWOORD

FONS VAN WESTERLOO

“Wie goed doet, moois ontmoet” was ook in 2016 weer het uitgangspunt van de activiteiten van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest.

Ons orkest is een levend en creatief bedrijf, dat steeds nieuwe initiatieven neemt om het publiek in binnen- en buitenland zo goed mogelijk te dienen. Omdat we daarbij afhankelijk zijn van verscheidene bronnen van inkomsten, komen we als organisatie steeds weer voor grote uitdagingen te staan. Dat gold zeker ook voor 2016.

Onze donateurs in Nederland en daarbuiten speelden het afgelopen jaar een prominente rol in de geldelijke ondersteuning van mooie initiatieven, weer meer dan ooit tevoren. Er konden prachtige en waardevolle instrumenten worden verworven met steun van onze particuliere donateurs; van groot belang voor de eigen klankkleur van het orkest en voor het speelplezier van de musici. Het orkest reisde ook in 2016 over de hele wereld. Onze RCO Global Friends maakten onvergetelijke concerten mogelijk in Washington en in New York. Er waren wervingsconcerten en events voor RCO Global Friends in New York, Luxemburg, Frankfurt en in Parijs, en de Vriendenverenigingen van België, Zwitserland en Groot-Brittannië woonden concerten bij in respectievelijk Brussel, Luzern en Londen. Naast programma's door het hele orkest waren er ook optredens van kleinere ensembles.

Bovendien stond het jaar 2016 mede in het teken van de werving voor het indrukwekkende project *RCO meets Europe*. *Side by Side* werden de concerten in de landen van de Europese gemeenschap genoemd, waar jonge talentvolle musici uit die landen meespeelden met het orkest. Onze donateurs zorgden in korte tijd voor de financiering van deze vaak ontroerende optredens.

Op 9 september vond tijdens de RCO Opening Night, bij de start van het nieuwe seizoen, de inauguratie plaats van Daniele Gatti als chef-dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest. In een uitverkocht Concertgebouw kreeg Gatti, uit handen van de Minister van Cultuur Jet Bussemaker, de gouden baton overhandigd die Eduard van Beinum in 1956 kreeg op zijn 25ste verjaardag als chef-dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest. Vele donateurs, leden van De Salon en de CEO's van al onze corporate sponsors waren aanwezig.

De personele organisatie op het kantoor van de Stichting Donateurs is in 2016 veranderd, voor een deel het gevolg van de samenvoeging van de afdeling private fondsenwerving met die van corporate sponsoring onder leiding van het hoofd development. Mede door de werving voor de aanschaf van het pand dat onder de naam RCO House onderdak gaat bieden aan donateurs, de orkestleden die daar zullen kunnen repeteren en musiceren en de medewerkers achter de schermen van het KCO, was de werkdruk zeer hoog. Ook de bestuursleden van onze Stichting besteedden naast de reguliere vergaderingen veel tijd aan het ondersteunen van de werkzaamheden van de afdeling Development. Door de gevarieerde expertise van onze bestuursleden konden wij hulp bieden op terreinen als juridische, notariële en muzikale zaken, financiën, en communicatie.

Ook dit jaar danken wij eenieder voor zijn of haar grote betrokkenheid bij dit prachtige orkest.

Fons van Westerloo

Voorzitter Stichting Donateurs
Koninklijk Concertgebouworkest

BESTUURSVERSLAG

1 DOELSTELLING, STRATEGIE, COMMUNICATIE

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest (Stichting Donateurs) werd opgericht op 11 januari 1963 ten behoeve van de financiële ondersteuning van het Koninklijk Concertgebouworkest (RCO). De Stichting heeft zich ook in 2016 vol overtuiging ingezet voor het werven van fondsen om haar doelstellingen te kunnen realiseren. In dit verslag legt het bestuur van de Stichting Donateurs rekening en verantwoording af over het gevoerde beleid gedurende de periode van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016.

Missie en visie

De Stichting Donateurs biedt noodzakelijke financiële steun aan het Koninklijk Concertgebouworkest en zijn individuele musici. Hiermee helpt de Stichting Donateurs het Concertgebouworkest in zijn streven om, als Nederlands ambassadeur voor internationale excellentie wereldwijd, op het allerhoogste niveau uitvoeringen van orkestmuziek te geven op de belangrijkste podia en onder leiding van de beste dirigenten. De Stichting Donateurs realiseert langdurige verbindingen tussen het orkest en zijn publiek, gericht op het vergroten van betrokkenheid en het werven van fondsen voor met name muziekinstrumenten en jong talent.

Doelstelling

In de statuten van de Stichting Donateurs staat de doelstelling als volgt beschreven:

'De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de te Amsterdam gevestigde stichting: 'Stichting Koninklijk Concertgebouworkest' en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords.'

De Stichting Donateurs vertaalt haar doelstelling naar vier bestedingsdoelen:

- 1 Opbouw en beheer instrumentencollectie
- 2 Jongtalentprogramma en educatieve projecten
- 3 Bijzondere artistieke projecten
- 4 Endowment fund

In 2016 is er een belangrijk bestedingsdoel bijgekomen: de Stichting is begonnen met het werven van fondsen ten behoeve van RCO House. Zie hoofdstuk 2.

1. Opbouw en beheer instrumentencollectie

Om de unieke klankkleur en het artistieke topniveau van het Koninklijk Concertgebouworkest te behouden, bouwt de Stichting Donateurs aan de collectie hoogwaardige muziek-instrumenten. De Stichting is ook verantwoordelijk voor het beheer van deze instrumenten.

In de afgelopen vijf jaar kwamen er in totaal 30 nieuwe musici in het orkest. De meestal jonge musici die tot het orkest toetreden, beschikken zelden over een muziekinstrument van de gewenste kwaliteit. Ook bij diverse musici die al langer aan het orkest zijn verbonden, bestaat nog behoefte aan verbetering van het instrumentarium. Daarom spant de Stichting Donateurs zich in om de aankoop van topinstrumenten mogelijk te maken. Inmiddels speelt ruim de helft van alle musici van het Koninklijk Concertgebouworkest op een instrument uit de collectie van de Stichting Donateurs of op een instrument dat door derden in bruikleen is gegeven en door de Stichting wordt beheerd.

2. Jongtalentprogramma en educatieve projecten

Jong talent is een bijzonder aandachtspunt van het Koninklijk Concertgebouworkest. Belangrijke bestedingsdoelen van De Stichting Donateurs zijn de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest en de jaarlijkse familieconcerten van het orkest voor jonge luisteraars en hun (groot)ouders. Dat geldt ook voor de serie Essentials: concerten met werken die je gehoord moet hebben. Zo levert het Koninklijk Concertgebouworkest een maatschappelijke bijdrage aan educatie en publieksontwikkeling.

3. Bijzondere artistieke projecten

De nieuwe serie Horizon, het Koningsnachtconcert en een huiskamerconcert in de Verenigde Staten: de Stichting Donateurs ondersteunt bijzondere projecten die zich artistiek onderscheiden en passen bij de internationale status van het orkest. Dat kunnen kleine projecten zijn van een enkele musicus, maar ook bijzondere producties voor het gehele orkest, zoals de uitvoering van het *Requiem* voor Jheronimus Bosch van Detlev Glanert, geschreven in opdracht van het Concertgebouworkest.

Een optreden bij Podium Witteman door Nienke van Rijn, viool; Sjaan Oomen, viool; Yoko Kanamaru, altviool; Georgina Poad, contrabas; Julia Tom, cello en Saskia Rekké, harp.

4. Endowment fund

Om ervoor te zorgen dat het orkest ook bij tegenvallende sponsor- of subsidie-inkomsten op het allerhoogste niveau kan blijven presteren, nu en in de toekomst, is een aantal jaren geleden besloten om bij de Stichting Donateurs een vermogen op te bouwen dat alleen in tijden van hoge nood kan worden besteed.

In 2011 ontving het orkest het bericht dat het met ingang van 2013 minder subsidie van de rijksoverheid kon verwachten. Hoewel het orkest tot op heden nog geen beroep hoefde te doen op dit Endowment fund, onderstreept deze tendens wel de noodzaak om zo'n continuïteitsreserve voor het orkest op te bouwen. De extra uitgaven en bestedingen die de Stichting Donateurs in 2016 deed, werden volledig gefinancierd uit de opbrengst van werving.

Wervingsstrategie

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest richt zich voor het verwezenlijken van de hiervoor genoemde doelstellingen op particulieren in Nederland en in het buitenland, en op ondernemingen verenigd in De Salon.

Particuliere donateurs

Veel vaste concertbezoekers uiten hun waardering voor het Koninklijk Concertgebouworkest door een gift te doen bij de bestelling van hun abonnement.

Muziek liefhebbers die het orkest voor een periode van vijf jaar jaarlijks met € 1.000,- of meer steunen, treden toe tot het Gouden Gilde, een gezelschap van orkestliefhebbers dat als dank voor de steun een aantal bijzondere voordelen geniet. De Stichting Donateurs heeft vele Fondsen op Naam onder haar hoede. Instellers van de Fondsen op naam denken mee over de bestemming van hun gift aan het Koninklijk Concertgebouworkest. Natuurlijk biedt de Stichting Donateurs schenkers ook de mogelijkheid anoniem een bijdrage te leveren.

Daarnaast nemen steeds meer particuliere schenkers de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest op in hun testament. Zij zijn verenigd in het Kroongilde. Dankzij hun generositeit wordt een prachtige muziektraditie doorgegeven aan een volgende generatie.

Internationaal

Aansluitend bij de internationale profilering van het orkest groeit de bijdrage van buitenlandse donateurs, verenigd in diverse buitenlandse vriendenkringen en de RCO Global Friends. De keuze voor landen waar het orkest actief fondsen werft, leidt tot bestendige relaties met enkele vooraanstaande Europese concertzalen. Met concertzalen in Parijs, Brussel, Londen en Frankfurt heeft het orkest nu een 'in residence'-relatie. Ook bij verschillende Europese festivals, zoals in Luzern, trekt het orkest jaarlijks volle zalen. Naast de reguliere concerten geeft het orkest regelmatig kamermuziekoptredens en workshops voor jonge talentvolle musici in de diverse focuslanden. De rol van de buitenlandse vriendenverenigingen en RCO Global Friends, bijvoorbeeld als liaison tussen het orkest en jong talent, is in 2016 verder uitgebouwd door projecten als *RCO meets Europe* met de *Side by Side* concerten die daar onderdeel van uitmaken.

De Salon

Met De Salon, de businessclub, blijft het orkest relaties uit het bedrijfsleven aan zich binden. De organisatievorm van De Salon bevond zich in 2016 in een transitiefase als gevolg van het samenvoegen van de afdelingen corporate sponsoring en private fondsenwerving.

Een uitgebreid verslag van de activiteiten en bestedingen die de donateurs mogelijk hebben gemaakt vindt u in hoofdstuk 2. In de hoofdstukken 3 en 4 worden de diverse donateurskringen en hun specifieke activiteiten en evenementen in 2016 belicht.

Communicatie

De Stichting gebruikt verschillende middelen om te communiceren met bestaande bestaande - en potentiële donateurs. Transparantie en zorgvuldigheid staan hierbij voorop, zowel in de persoonlijke benadering als in alle communicatie-uitingen van de Stichting. Informatie over bestedingen en activiteiten vormt de spil van de communicatie.

Persoonlijk

De medewerkers van de Stichting gaan persoonlijk in gesprek met potentiële particuliere schenkers om tot een specifieke schenkingsvorm te komen die hen aanspreekt.

Events

Speciale evenementen en ontvangsten in binnen- en buitenland zijn belangrijke gelegenheden om donateurs en potentiële donateurs aan het orkest te binden. Hoogtepunten gedurende het concertseizoen zijn de RCO Opening Night, de Gouden Gilde Soirée, speciale avonden voor Partners en Leden van De Salon, de bijeenkomst voor de houders van een Fonds op Naam en de ontvangst voor leden van het Kroon-gilde. In hoofdstuk 4 worden deze diverse gelegenheden nader beschreven.

Divers digitaal en schriftelijk

De Stichting zette ook in 2016 diverse digitale nieuwsbrieven in om contact te houden met haar donateurs in binnen- en buitenland, waaronder:

Samenspel – voor Gouden Gildeleden

RCO Corporate – voor zakelijke relaties

RCO Global Friends News – voor internationale donateurs

Nieuwsbrief voor Belgische vrienden

Ook verschenen er achtergrondartikelen in *Preludium*, het programmablad voor concertbezoekers, waarin diverse schenkers vertelden over hun drijfveren om te doneren aan het orkest.

Medio 2016 verscheen het jaarverslag 2015. Hierin werden de namen van de donateurs vermeld. Na publicatie verschijnt het op de website en wordt het toegezonden aan donateurs,

belanghebbenden en op verzoek ook aan andere geïnteresseerden.

In de media

Ook in 2016 werd in de diverse media weer met grote regelmaat aandacht besteed aan het orkest. Dit versterkt de informatiestroom naar de donateurs.

Rondom de inauguratie van Daniele Gatti is het orkest uitgebreid in het nieuws geweest, op radio, televisie en in alle Nederlandse kranten. AVROTROS toonde een opname van de *Symfonie nr. 5* van Mahler van juni 2010 met het orkest onder leiding van Daniele Gatti. Ook programmeerde de omroep de verkorte film (52 minuten) die Cobos Films begin 2016 in de bioscoop bracht: *Daniele Gatti - Ouverture voor een dirigent*. In het buitenland werd Gatti's benoeming onder de aandacht gebracht door onder meer de *The New York Times*, de *Neue Zürcher Zeitung*, *The Sunday Times* en *BBC Radio 3*.

Uitzendingen van Podium Witteman waren in 2016 een belangrijk platform voor het orkest. Verschillende ensembles van orkestmusici hebben de kwaliteit van het orkest kunnen laten horen aan een groot en divers publiek.

Ook bij andere omroepen is veel aandacht besteed aan het orkest. Er zijn concerten uitgezonden door Radio 4, Universal en Mezzo, en het orkest was onderwerp bij Euronews.

2 ACTIVITEITEN EN BESTEDINGEN

Instrumenten

De klank van het Koninklijk Concertgebouworkest ontstaat niet zomaar. Daar werken de dirigent en de musici van het orkest continu aan: luisteren, spelen, verfijnen. Iedere dag opnieuw. Met de beste instrumenten. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Stichting Donateurs is nieuwe instrumenten te verwerven, deze in bruikleen te geven aan de musici uit het orkest en de collectie te onderhouden. De aanschaf van een instrument is het resultaat van een zorgvuldig en soms langdurig proces. Een nieuw instrument moet niet alleen bijdragen aan de unieke klank van het orkest, maar ook naadloos passen bij de musicus die het bespeelt. Het nieuwe instrument geeft de musicus weer extra mogelijkheden en klankkleuren en samen tillen ze elkaar naar onverwachte hoogten. Ruim de helft van de musici uit het orkest speelt ondertussen op een instrument van - of beheerd door - de Stichting Donateurs. Sommige aankopen zijn het resultaat van een intensieve zoektocht, andere zijn kansen die onverwacht voorbijkomen. In 2016 kon aan de collectie een aantal instrumenten worden toegevoegd of worden besteld:

Gouden fluit voor Emily Beynon

'Als kind droomde ik altijd van een gouden fluit, maar tot mijn eigen teleurstelling klonk ik altijd beter op zilveren fluiten.' Toch heeft Emily nu haar gouden fluit gevonden, gebouwd door Wm. S. Haynes, in de Verenigde Staten. 'Tijdens de tournee met het orkest in Australië in 2013 probeerde ik een gouden fluit, geweldig, ik was er helemaal weg van! Nadat ik drie keer op een gouden fluit speelde met dezelfde specificaties als die in Australië, was ik ervan overtuigd dat mijn droom toch in vervulling kon gaan. De klank is prachtig, heel warm, vol en super-egaal met een stralende hoogte en een enorm rijke laagte.' (zie interview pag. 24)

Hobo voor Nicoline Alt

Na het uitproberen van vele exemplaren vond Nicoline uiteindelijk haar huidige hobo van bouwer Marigaux in Parijs. 'Ik was echt toe aan een nieuw instrument.' Een van haar collega's merkte op: 'You have to treasure this instrument, it's so good!'

Tenorhoorn voor Nico Schippers

Dit instrument wordt voorgeschreven in onder meer Mahlers *Zevende Symfonie*. De tenorhoorn heeft een geweldige klank en geeft de partij een heel bijzonder karakter. Tot nu toe was het orkest afhankelijk van huurinstrumenten van zeer wisselende kwaliteit.

Drie sets buxushouten klarinetten voor Calogero Palermo, Arno Piters en Davide Lattuada

Twee soortgelijke sets klarinetten, gebouwd door Schwenck&Seggelke in Bamberg, Duitsland, werden in 2015 al besteld voor Olivier Patey en Hein Wiedijk. In eerste instantie op proef. 'Een wonder', was de reactie van Olivier Patey toen hij de klarinetten voor het eerst bespeelde. Ze zijn van buxushout gemaakt, wat ze een directe, warme en ronde klank geeft, uitstekend geschikt voor muziek van bijvoorbeeld Beethoven.

Posthoorn voor Omar Tomasoni of zijn collega Miroslav Petkov

De trompettisten waren zeer verguld met het vinden van deze posthoorn, gebouwd door de Firma Thein in Bremen, Duitsland. Het zijn vrij zeldzame instrumenten, omdat ze niet vaak gebruikt worden. Des te indrukwekkender is bijvoorbeeld de grootse solo voor posthoorn in Mahlers *Derde symfonie*. In 2015 werd in de tv-serie 'Bloed, zweet en snaren' uitgebreid aandacht aan deze solo besteed, destijds gespeeld door Omar Tomasoni.

Contrabastrombone voor Raymond Munnecom

Met dit instrument, gebouwd door de Firma Thein in Bremen, Duitsland, kon het oude exemplaar van Raymond vervangen worden. 'Ik was op zoek naar een soepeler en wendbaarder contrabastrombone, ik wilde geen massief en daardoor ook stug instrument. Het is mijn ervaring dat een beter speelcomfort in de extreme laagte ook meer speelplezier geeft.'

Daarnaast werd het volgende in bestelling genomen:

Rietmachines ten behoeve van acht dubbelrietblazers van het orkest

De machines zijn ontwikkeld om rieten voor de hobo en de fagot af te werken. Ze zullen gebouwd worden door Markus Bucher in Zwitserland. Tijdens de tournee naar Luzern in 2016 woonden de houtblazers een presentatie bij van deze machines. De resultaten bleken zeer stabiel en goed. Het maken van rieten kost de musici nu veel tijd en geeft daarbij een aanzienlijke fysieke belasting. De machines zullen het werk van de musici dan ook verlichten. Ieder lid van de groep krijgt een eigen machine, ze moeten individueel worden ingesteld. 'Elke dubbelrietblazer zou een moord doen voor zo'n super-rietenmachine', liet de groep in een brief weten. De eerste machines worden rond de zomer van 2017 verwacht.

Daniel Harding en Vesko Eschkenazy overleggen in de Antichambre, voorafgaand aan de repetitie

Instrumenten waar al groen licht voor is gegeven, maar die nog niet gevonden zijn:

Bastrombone voor Martin Schippers

Jarenlang speelt Martin al op dezelfde bastrombone. Inmiddels heeft hij behoefte aan een instrument dat beter aansluit op zijn huidige manier van spelen, uiteraard passend binnen de klank en speelstijl van de trombonesectie als geheel. Het vinden van het juiste instrument is niet eenvoudig en vergt tijd, maar het zoeken is ook een leerzaam proces van *trial and error*.

Talentontwikkeling

Orkestacademie

Opzet

De Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest geeft ieder seizoen zeven jonge, zeer getalenteerde musici de gelegenheid om deel te nemen aan tenminste 12 concertproducties onder leiding van vooraanstaande dirigenten, waarbij ze worden begeleid door leden van het orkest. Daarnaast geven academisten met elkaar en met orkestleden kamer-muziekconcerten op diverse locaties en volgen ze lessen en trainingen. Jaarlijks terugkerende projecten zoals een concert binnen de intieme setting van Kasteel Amerongen, een optreden tijdens het Festival Jong Talent op Schiermonnikoog en het gratis lunchconcert in de Kleine Zaal, worden als heel bijzonder ervaren.

Verder volgt de academist in zijn leerjaar:

- Twintig individuele lessen bij concertmeesters, aanvoerders en overige leden van het orkest
- Een masterclass met de Artist in Residence
- Twee auditietrainingen
- Vijf sessies mentale training
- Alexandertechniek/Feldenkrais Methode/Yoga
- Educatieprojecten (creative learning)
- Een improvisatieproject
- Een workshop met een componist

Gedurende het academieseizoen (september-juni) ontvangt de academist een maandelijks toelage. Positieve afronding van de academieleergang geeft de academist drie jaar recht op een voorrangspositie bij het proefspelen voor het Koninklijk Concertgebouworkest.

De academisten van seizoen 2015-2016

Alexa Farré, viool
Lilit Poghosyan, viool
Sofie van der Schalie, altviool
Boris Nedialkov, cello
Benjamin Ziai, contrabas
Joséphine Olech, fluit
Martijn Appelo, hoorn

Deze studenten namen tussen januari en juni 2016 deel aan onder meer de volgende activiteiten:

- Een openbare masterclass op 8 januari in de Kleine Zaal van het Concertgebouw door pianist Jean-Yves Thibaudet, in 2015 - 2016 Artist in Residence bij het orkest
- Een live-optreden op 12 januari in Opium op Radio 4
- Optredens in Brussel en Waterloo en op Schiermonnikoog in samenwerking met de Muziekkapel Koningin Elisabeth
- Een concert in Kasteel Amerongen
- Een lunchconcert in de Kleine Zaal op 22 juni met na afloop de certificaatuitreiking in de Spiegelzaal door adjunct-directeur artistieke zaken Joel Ethan Fried.

De academisten van seizoen 2016-2017

Elise Besemer, viool
Koen Stapert, viool
Oriane Pocard Kieny, altviool
Klara Wincor, cello
Felix Lashmar, contrabas
Liselotte Schricke, fluit
Carlos Ferreira, klarinet

Deze studenten namen tussen september en december 2016 deel aan onder meer de volgende activiteiten:

- Een optreden voor de Dutch Masters Foundation in Londen (altvioliste Oriane Pocard Kieny samen met orkestleden)
- Tuinfeest voor donateurs Side by Side concerten bij Fons van Westerloo (klarinettist Carlos Ferreira met orkestleden)
- Een workshop van huiscomponist Detlev Glanert
- De tournee met het orkest naar de Verenigde Staten
- Lunchconcert in het Muziekgebouw aan 't IJ

Na de Academie

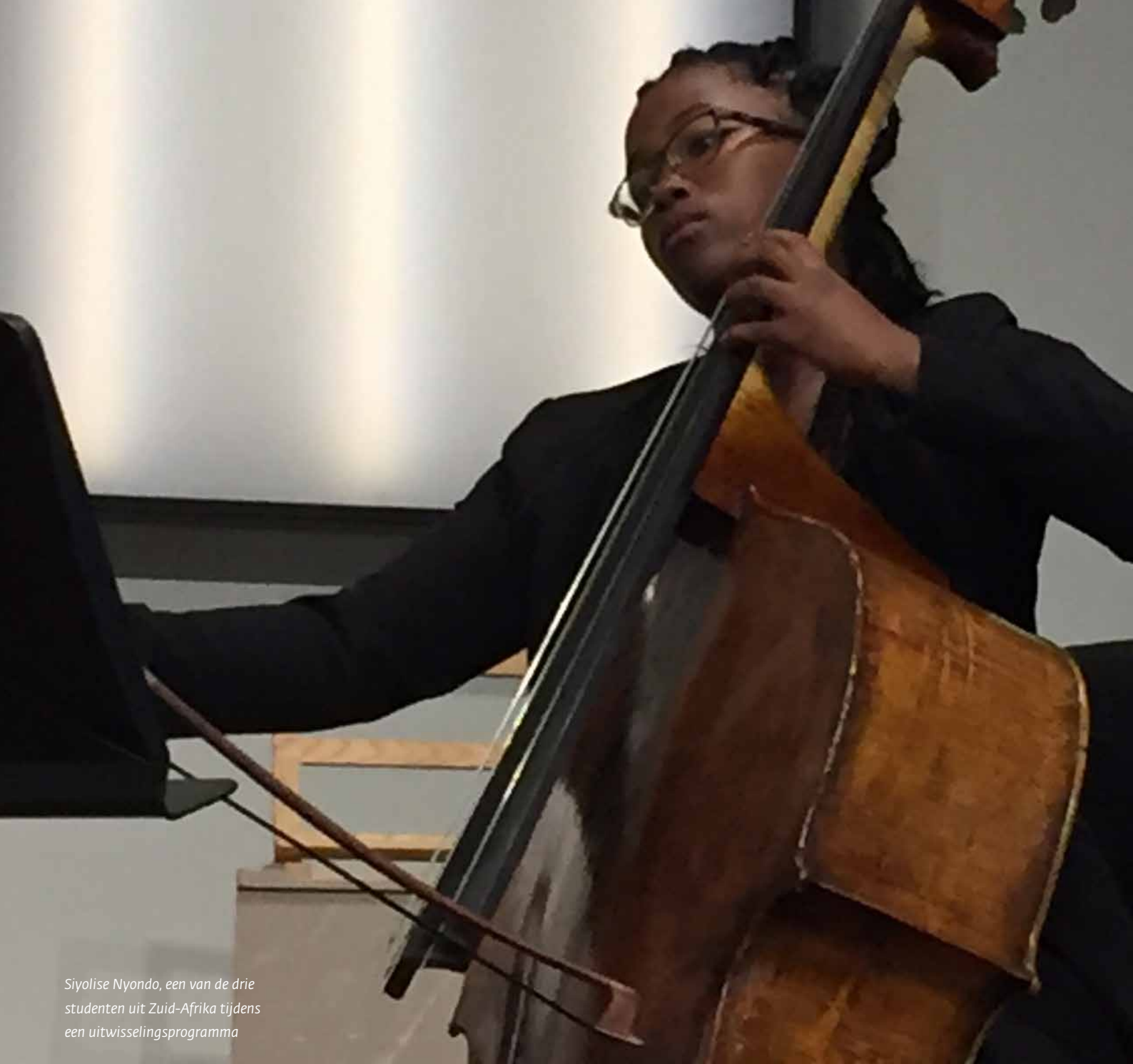
De orkestacademie heeft sinds zijn oprichting in 2003 al veel succesvolle beroepsmusici afgeleverd. Maar liefst zes van hen maken inmiddels deel uit van het Concertgebouworkest. In 2016 wisten de volgende oud-academisten een plek in een gerenommeerd orkest te verwerven: Benjamin Ziai, (contrabas, academist 2015-2016) speelt sinds april 2016 bij het Zweeds Radio Symfonie Orkest; Alexa Farré Brandkamp (viool, academist 2015-2016) is toegelaten tot de Academie van de Berliner Philharmoniker; Lilit Poghosyan (viool, academist 2015-2016) speelt sinds september 2016 bij het Nederlands Philharmonisch Orkest. Saskia Otto (viool, academist 2014-2015) heeft momenteel een trial als aanvoerder tweede viool bij het London Symphony Orchestra.

Regelmatig spelen voormalig academisten als remplaçant mee in het orkest. Violiste Saskia Otto bijvoorbeeld, uit het seizoen 2014-2015, slagwerker Marc Aixà Siurana die in datzelfde seizoen de Academie met succes doorliep en altvioliste Sofie van der Schalie, academist 2015-2016. Contrabassist Felix Lashmar, academist uit het seizoen 2016-2017, speelde al mee

Academisten tijdens een concert in het Muziekgebouw aan 't IJ.
In de kring vlnr: Elise Besemer, viool; Koen Stapert, viool; Oriane Pocard Kieny, altviool; Carlos Ferreira, klarinet; Felix Lashmar, contrabas en Klara Wincor, cello

Siyolise Nyondo, een van de drie studenten uit Zuid-Afrika tijdens een uitwisselingsprogramma

'Ik voel me bijzonder bevoorrecht dat ik dit heb mogen meemaken, het was precies wat ik nodig had in deze fase van mijn leven als orkestmusicus. Absoluut een onvergetelijke ervaring.'

Siyolise Nyondo, contrabas

als remplaçant voordat hij aan het academiejaar begon.

De extra beurs voor oud-academisten uit het Bernard Haitink Fonds is in 2016 toegekend aan Martijn van Appelo (academist 2015-2016). De hoornist wordt financieel ondersteund bij het realiseren van het leerplan dat hij indiende. Op basis van zijn ervaringen tijdens zijn academiejaar was zijn wens om zich als musicus op twee manieren verder te ontwikkelen. Hij krijgt lessen van gerenommeerde hoorndocenten waaronder musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest, en volgt trainingen gericht op mentale processen die een rol spelen bij het optreden als podiumartiest.

De Academie wordt volledig mogelijk gemaakt door de Stichting Donateurs. Royale donaties komen van een groot aantal muziekliefhebbers, de Dutch Masters Foundation, de Zwitserse Vriendenvereniging, De Salon en van een aantal Fondsen op Naam.

Masterclasses

In België gaf altviolist Michael Gieler in samenwerking met de Muziekkapel Koningin Elisabeth een masterclass. Met opmerkingen als 'Don't be cute' en 'Almost there, just look at it for a year or two', wist hij in het bijzijn van een belangstellend publiek de jonge musici te inspireren en naar een hoger niveau te brengen.

Op 29 augustus gaven Hans Alting, Olivier Patey, Sharon St.Onge en Vincent Cortvrint een masterclass aan jong Zwitsers talent in Luzern. Dit gebeurde op initiatief van de Zwitserse vrienden van het Koninklijk Concertgebouworkest. De opkomst van studenten was goed. Per docent konden vier studenten les krijgen, de andere studenten luisterden en maakten aantekeningen. Hans Alting gaf een training over het presteren tijdens een auditie, examen of concert. Hier waren acht studenten op afgekomen.

De masterclasses werd mede mogelijk gemaakt door Stichting Ammodo en de Schweizer Mengelberg Stiftung.

Sweelinck Academie

De samenwerking met de Sweelinck Academie, het jongtalentprogramma van het Conservatorium van Amsterdam, is in 2016 voortgezet met vier projecten. Leden van het Koninklijk Concertgebouworkest speelden met leerlingen van de Sweelinck Academie in kamermuziekconcerten. De orkestleden die meedoen in het project kunnen leerlingen uit hun ensemble voordragen voor de Gerda Schunck-Cremer beurs. De beurs is in 2016 op zaterdag 2 juli in het Conservatorium van Amsterdam uitgereikt aan de vijftienjarige violiste Fleur Overbeek. In dit kader volgt zij in seizoen 2016-2017 vijf lessen bij violist Tjeerd Top. De winnaar van de beurs in 2015, altvioliste Liselot Blomaard, is in 2016 begonnen met lessen bij Edith van Moergastel.

Samenwerking Zuid-Afrika

Het bezoek van het Koninklijk Concertgebouworkest aan Zuid-Afrika tijdens de Wereldtournee in 2013 werpt nog steeds zijn vruchten af. In het kader van de samenwerking met het orkest van Kwazulu Natal en het South African National Youth Orchestra zijn musici van het Koninklijk Concertgebouworkest bij twee gelegenheden (november 2015 en april 2016) afgereisd naar Zuid-Afrika om daar masterclasses te geven. Tijdens deze masterclasses zijn drie Zuid-Afrikaanse muziekstudenten geselecteerd voor een tegenbezoek in mei 2016. Zij woonden orkestrepitities bij, kregen lessen van verschillende orkestleden en speelden kamermuziek met academisten van het orkest.

'Een van de belangrijkste lessen kwam van Caroline Strumphler. Zij leerde mij de viool te zien als een verlengde van mijzelf. Op basis daarvan moet ik me realiseren hoe ik efficiënt, elegant en mooi communiceer met mijn instrument. Caroline leerde me ook dat ik technische moeilijkheden niet altijd technisch moet benaderen. Vaak worden problemen beter verholpen op basis van een sterke muzikale overtuiging. Uiteindelijk hebben we inderdaad technische vragen opgelost vanuit een muzikale benadering. Geweldig!'
Kamo Magau, viool

'We kregen masterclasses van de meest geweldige musici. Mensen die niet alleen hielpen onszelf te verbeteren, maar die ook benadrukten hoe belangrijk het is om plezier te hebben bij het spelen en om je liefde voor muziek te koesteren. Mijn leukste herinnering heb ik aan het bezoek bij Henk Rubingh en zijn vrouw Marijn Mijnders thuis. Heerlijk eten, muziek luisteren en goede gesprekken met mensen die ik al die jaren op YouTube bewonderde... Een surrealistische avond. Veel dank aan iedereen die deze ervaringen mogelijk maakte!'
Samantha van Gysen, viool

Het uitwisselingsprogramma werd mede mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds.

Side by Side

'Waar crises het zelfbeeld van Europa aantasten, kan muziek tegenwicht bieden. Muziek kan mensen helpen gedachten, ideeën en gevoelens met elkaar te delen. De gedeelde emotionele ervaring van muziek kan mensen bij elkaar brengen.'
Jan Raes, algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest

Vanaf 2016 is het project *Side by Side* een belangrijk wervingsdoel van de Stichting Donateurs in het kader van talentontwikkeling. Side by Side is onderdeel van de RCO *meets Europe* concerttournee.

RCO meets Europe

Onder de noemer *RCO meets Europe* treedt het Koninklijk Concertgebouworkest vanaf augustus 2016 op in alle 28 lidstaten van de Europese Unie, in een tijdsbestek van twee en een half seizoen. Met deze tournee wil het orkest de fundamentele ideeën en idealen benadrukken die Europa bij elkaar kunnen houden. UNESCO verleent patronage aan *RCO meets Europe*. Ook Jean-Claude Juncker, president van de Europese Commissie, heeft zich bereid verklaard als beschermheer op te treden.

Side by Side

In ieder Europees land dat het orkest bezoekt, speelt het een openingswerk samen met een jeugdorkest uit het betreffende land. Ook geven leden van het Concertgebouworkest in een aantal landen lessen en masterclasses. Zo deelt het orkest zijn kennis en ervaring met jongere generaties en gaat het duurzame samenwerking aan met jeugdorkesten uit heel Europa.

Tijdens de eerste serie concerten van *RCO meets Europe* speelde het orkest onder leiding van chef-dirigent Daniele Gatti in Ierland en Slovenië. Op 9 september volgde de RCO Opening Night in Amsterdam, waar het orkest Beethovens *Ouverture 'Egmont'* speelde, zij aan zij met het JeugdOrkest Nederland.

Side by Side is in 2016 een succesvol wervingsdoel gebleken.

In de loop van het najaar 2016 kreeg jong talent in Ierland, Slovenië, België, Luxemburg, Italië, Griekenland, Oostenrijk, Slowakije en Groot-Brittannië de kans om met het orkest mee te spelen dankzij de genereuze steun van diverse donateurs.

Participatie en publieksontwikkeling

Familieconcerten

Voor kinderen vanaf zes jaar organiseert het orkest gesteund door de Stichting Donateurs jaarlijks twee Familieconcerten. Op een speelse en interactieve manier wordt symfonische muziek bij een jong publiek geïntroduceerd.

Dansen op Bach

Op 13 maart droeg het familieconcert de titel *Dansen op Bach*. Kinderen konden de relatie tussen muziek en beweging ervaren, ze werden uitgenodigd om te dansen op muziek van Bach en Brahms. Dansers op het podium en in de gangpaden waren gelijktijdig te zien op schermen met live geprojecteerd beeld.

Voorafgaand aan het concert werden in drie foyers inleidingen gegeven waarin muziek en beweging centraal stonden. Er waren dansers en een violist van het orkest aanwezig.

Reis door de Nacht

Op 2 oktober werden de kinderen meegenomen op een *Reis door de Nacht*. Aan de hand van delen uit Mahlers *Zevende Symfonie* werd het verhaal verteld van Anna en Otto die Meneer Mahler bezoeken. Televisiepresentator Jeroen Kramer was als verteller de gids in de nacht. Aan de hand van korte muziekfragmenten gespeeld door individuele musici, konden de kinderen delen uit de muziek herkennen als het hele orkest speelde. Zo maakten ze kennis met de verschillende instrumentale kleuren en met muzikale elementen zoals dynamiek, ritme en toonhoogte.

In een voorprogramma maakten de kinderen kennis met een musicus van het orkest. Fons Verspaandonk, Bert Langenkamp en Martin Schippers lieten in drie verschillende foyers horen hoe je met je instrument kan fantaseren en verhalen kan vertellen.

Educatieve app

Via een speciale app op onze website is aan de kinderen gevraagd om mee te helpen het verhaal voor dit concert te maken.

Deze familieconcerten werden mogelijk gemaakt door het Pan Fonds, en De Salon.

Familieseries

Ten behoeve van kinderen van 8 t/m 16 jaar ondersteunt de Stichting Donateurs de Familieserie van het orkest. Een serie van drie concerten met aansprekende programma's waarin ouders en grootouders hun (klein)kinderen kunnen laten kennismaken met de wereld van het Koninklijk Concertgebouworkest. Abonnementhouders krijgen zitplaatsen op de podia achter het orkest, zodat de kinderen de musici en de dirigent goed kunnen zien. Voorafgaand aan de concerten is er een inleiding speciaal gericht op kinderen. Musici vertellen over hun instrument en er is gelegenheid vragen te stellen.

Essentials

Essentials is al vanaf 2014 een succesvolle reeks van drie concerten waarbij steeds één meesterwerk centraal staat, een stuk dat iedereen beslist gehoord moet hebben. Presentator Thomas Vanderveken geeft vanaf het podium een toelichting op het programma. De serie is gericht op bezoekers die (nog) niet vaak naar het Concertgebouworkest komen luisteren. Ook in 2016 trok de serie weer veel jong publiek.

Thomas Vanderveken geeft in de serie *Essentials* zijn befaamde toelichting op het programma

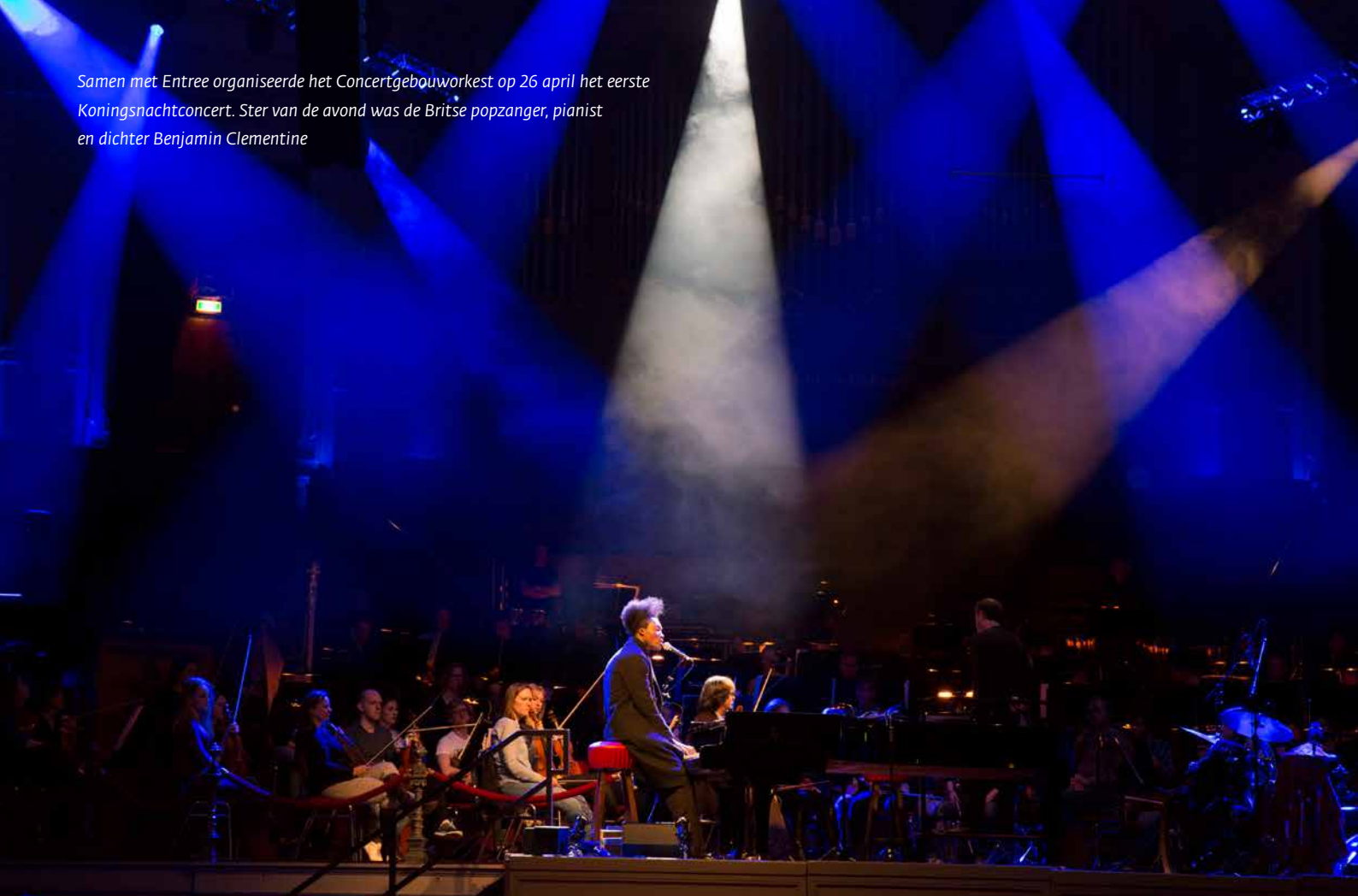
Kinderen dansen op Bach in de Spiegelzaal voorafgaand aan het gelijknamige Familieconcert

Een grote naam uit de flamencowereld, danseres Vanesa Aibar,
trad op met het Concertgebouworkest in het programma
Smeltkroes Andalusië, het eerste concert van de nieuwe serie Horizon

Samen met Entree organiseerde het Concertgebouworkest op 26 april het eerste Koningsnachtconcert. Ster van de avond was de Britse popzanger, pianist en dichter Benjamin Clementine

De uitvoering van het Requiem voor Jheronimus Bosch werd een grootse productie. Componist Detlev Glanert schreef het werk ter gelegenheid van het vijfhonderdste sterfjaar van de kunstenaar Jheronimus Bosch

Bijzondere artistieke projecten

De Stichting Donateurs maakte in 2016 een aantal bijzondere artistieke projecten mogelijk:

Requiem voor Jheronimus Bosch door Detlev Glanert

Met de internationale manifestatie Bosch 500 herdacht 's-Hertogenbosch in 2016 op grootse wijze het vijfhonderdste sterfjaar van de kunstenaar Jheronimus Bosch. In opdracht van het Concertgebouworkest en Bosch 500 schreef huiscomponist Detlev Glanert een dodenmis voor solisten, koor, orgel en orkest. Hierin zet hij het demonische karakter van Bosch' doeken met tekstuele equivalenten om in muziek. Glanert combineert de klassieke requiemteksten met delen uit de handschriftenverzameling *Carmina Burana* – elk requiemdeel gaat vergezeld van een gedicht over de zeven hoofdzonden.

Requiem voor Jheronimus Bosch werd door Detlev Glanert gecomponeerd in opdracht van Jheronimus Bosch 500 en het Koninklijk Concertgebouworkest, daarbij ondersteund door de Ernst von Siemens Foundation en de Eduard van Beinum Stichting.

Optredens in de US: huiskamerconcert in New York

In mei reisde een kleine delegatie orkestleden naar New York voor kamermuziekconcerten gehost door het echtpaar Corrente - Kooyker en voor een optreden in The Netherland Club. (zie hoofdstuk 4).

Koningsnachtconcert

Het orkest speelde tijdens het eerste Koningsnachtconcert op 26 april samen met de Britse popzanger, pianist en dichter Benjamin Clementine. Het Koningsnachtconcert wordt mede georganiseerd door Entrée en beoogt met een kruisbestuiving van pop en klassiek nieuw publiek te lokken. De NRC schreef na afloop: 'Opzet geslaagd: de zaal zat bomvol en was laaiend enthousiast.'

Horizonserie, voormalig AAA

Het Koninklijk Concertgebouworkest presenteerde voor het seizoen 2016-2017 de nieuwe serie Horizon, de opvolger van het AAA Festival. Thematisch opgezette concerten: ruim een uur grensverleggende orkestmuziek met een bijzondere presentatie in samenwerking met een culturele partner. Na afloop organiseert Entrée, de jongerenvereniging van het Concertgebouworkest en het Concertgebouw een nafeest: Entrée Late Night. De eerste editie vond plaats op donderdag 22 september en had als thema *Smeltkroes Andalusïë*. Het orkest stond onder leiding van de Deense dirigent Thomas Søndergård en twee grote namen uit de flamencowereld, zangeres Mayte Martín en danseres Vanesa Aibar, verleenden hun medewerking. Het programma kwam tot stand in samenwerking met de Flamenco Biënnale Nederland.

RCO House

Een eigen huis

Een groots nieuw wervingsdoel van het Koninklijk Concertgebouworkest en de Stichting Donateurs is RCO House. Een eigen huis voor het orkest aan de Gabriël Metsustraat 16, op steenworp afstand van het Concertgebouw, uitkijkend op het Museumplein. Het oude schoolgebouw – in 1908 ontworpen door de bekende architect H.P. Berlage – is een gemeentelijk monument. De sleuteloverdracht heeft dinsdag 23 augustus 2016 plaatsgevonden. Het orkest hoopt het pand eind 2018, rond de viering van zijn 130ste verjaardag, te kunnen betrekken.

Hier komt alles samen

Met de aankoop gaat een lang gekoesterde wens in vervulling, een ontmoetingsplek voor iedereen die bij het orkest betrokken is: musici, staf, publiek, donateurs, sponsors en relaties. In RCO House komt alles samen. Voor de musici worden repetitiestudio's gecreëerd, want hoewel orkestrepetities plaatsvinden in het Concertgebouw, zijn er voor individuele -of groepsrepetities geen ruimtes beschikbaar. Heel bijzonder wordt daarnaast de ensemblezaal, waarmee de ambities op het gebied van educatie en kamermuziek gerealiseerd kunnen worden. En eindelijk komt er een gezamenlijke thuisbasis voor alle musici en medewerkers, waardoor een nog intensievere en efficiëntere samenwerking mogelijk is.

Werving

Een restauratie, grondige verbouwing en gedeeltelijke nieuwbouw, inclusief de benodigde akoestische maatregelen, zijn nodig om het pand aan de Gabriël Metsustraat geschikt te maken voor zijn nieuwe functie. Het totale project behelst 12,5 miljoen euro. Het orkest investeert zelf 2,5 miljoen euro. Voor de overige 10 miljoen euro is een grote wervingscampagne begonnen. In het toekomstige RCO House zijn in het najaar twee wervingsavonden georganiseerd en er waren diverse private rondleidingen.

Het orkest is verheugd met het draagvlak voor RCO House tot dusver. Vele bestaande en nieuwe donateurs en een aantal institutionele fondsen hebben in 2016 samen een bedrag van ruim 3,4 miljoen euro toegezegd voor de aankoop, restauratie, verbouwing en nieuwbouw van RCO House.

We spreken vaak over
de 'RCO-familie', omdat het zo voelt.
En een familie heeft een thuis nodig.

Jan Raes, algemeen directeur

RCO HOUSE, EEN NIEUW FUNDAMENT ONDER   ONS ORKEST

Impressie van de voorgevel van RCO House

In 2016 kreeg het Koninklijk Concertgebouworkest de mogelijkheid om een voormalig schoolgebouw, ontworpen door H.P. Berlage, te verwerven. De locatie op Gabriël Metsustraat 16 is ideaal: aan het Museumplein, op steenworp afstand van Het Concertgebouw.

Impressie van de achtergevel van RCO House met de nieuwbouw

Achter het Berlage-pand wordt een uitbouw gemaakt met repetitiestudio's, foyers, een instrumentenkuis en een ruimte voor fysiotherapie. Van studio's tot een ensemblezaal en van vergaderruimtes tot een foyer. RCO House heeft alle faciliteiten in huis die een orkest van wereldfaam nodig heeft.

Impressie van een repetitiestudio

Een goede werkplek vereist de beste faciliteiten. Daarom worden tien geluidsichte studio's van verschillend formaat gecreëerd waar musici individueel of gezamenlijk kunnen repeteren.

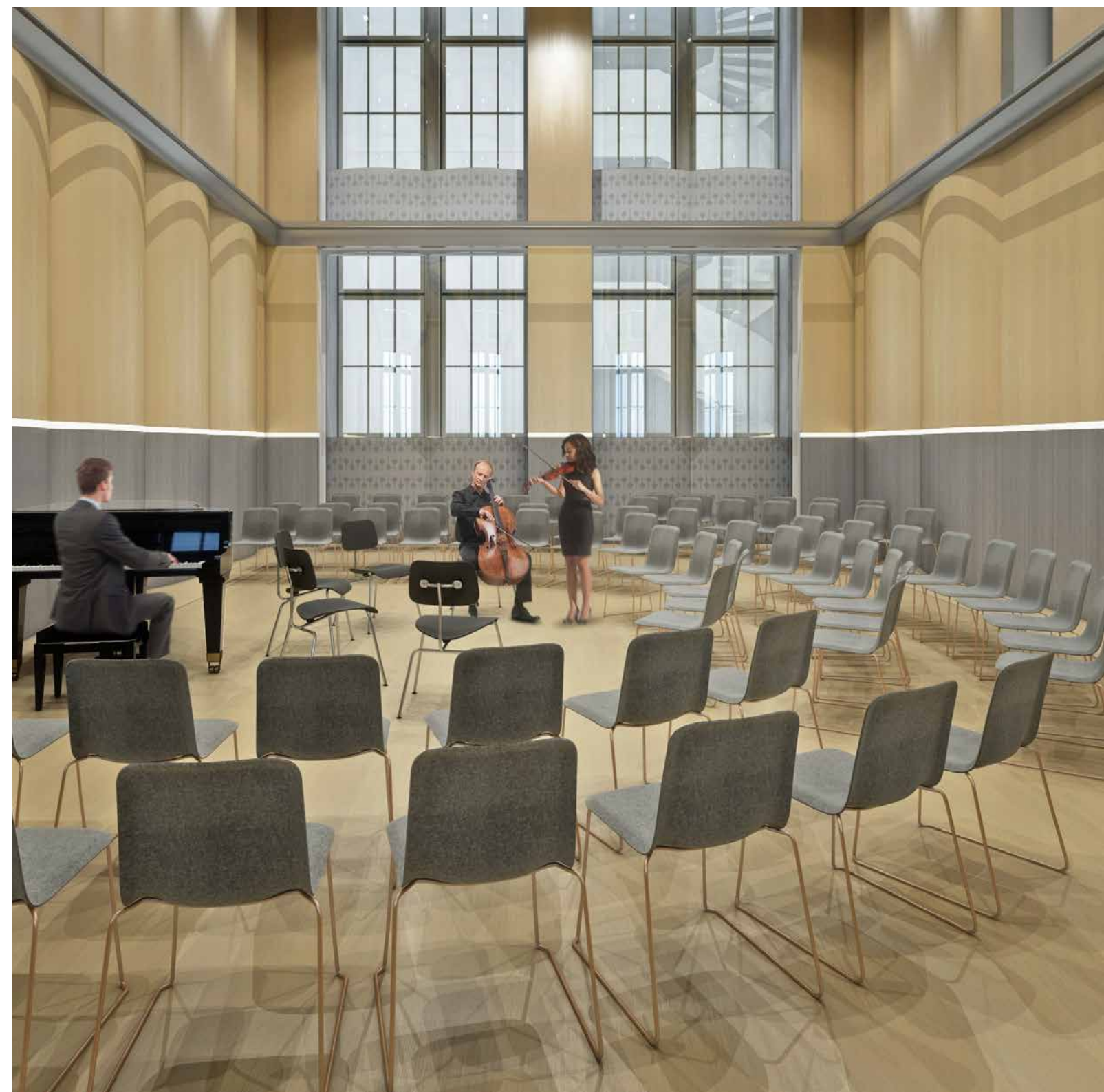
Impressie van de ensemblezaal

Dit is de plek waar ensembles kunnen repeteren en kamer-muziekconcerten kunnen geven. Hier krijgt de Orkest-academie les, vinden masterclasses plaats en maken scholieren kennis met het orkest.

We genieten elk seizoen weer van ons Concertgebouworkest,
ook in tijden dat zekerheden niet meer vanzelfsprekend zijn.
Het nieuwe RCO House - nu een stip aan de horizon -
wordt dat baken van zekerheid, en ook verbinding. Aan ons allen,
om dat samen te realiseren en ervan te mogen genieten.

Evert Jan Sibinga Mulder, donateur

EINDELIJK VOLWASSEN

Als tienermeisje wist ze hoe het zat: word je professioneel fluitist, dan stap je over van zilver naar goud. Volgens Emily Beynon had zich in haar meisjesbrein een duidelijk sprookje genesteld: later als ze groot was, zou ze een gouden fluit bespelen. Maar door de jaren heen probeerde ze verschillende gouden fluiten en vervaagde de fantasie.

Emily: 'Ik vond nooit de klank die paste bij mijn spel, een beetje teleurstellend, maar ik was gelukkig met mijn zilveren fluit en ging niet verder op zoek.' Toch kwam er een op haar pad, die ze inmiddels met hulp van de Stichting Donateurs in haar bezit heeft.

Emily vertelt: 'Tijdens de tournee in 2013 naar Australië moest ik met mijn zilveren fluit naar een fluitatelier in Sydney. De eigenaar die ik een beetje ken, kwam met een gouden fluit aanzetten.

"Nu je hier toch bent, Emily, moet je deze fluit proberen."

"Heel lief, maar dat hoeft niet."

"Jawel, Emily, deze moet je echt even proberen."

"Nee, echt niet: een gouden fluit en ik, dat is geen combinatie, dat werkt gewoon niet."

"Emily! Pro-be-ren!"

Ik probeerde hem, een Haynes, en voor het eerst in mijn leven hoorde ik mijzelf een gouden fluit bespelen waarin ik mijn eigen stem herkende. Ben ik al die jaren gek geweest? vroeg ik me af.'

Het voelde goed en ook na de tournee bleef de fluit in haar hoofd rondzingen. Tijdens verschillende gelegenheden in de volgende periode testte Emily hetzelfde type instrument. De Europese Haynes-dealer kwam te weten dat ze gouden fluiten uitprobeerde, hij reisde af naar Amsterdam en legde haar een mooi instrument voor. 'Ik vond hem meteen prachtig, maar er miste nog iets. Dat lag aan het kopstuk. Misschien is het vergelijkbaar met een strijker die een strijkstok beoordeelt in combinatie met zijn viool.'

In december 2015, op een fluitcongres, kwam alles bij elkaar. Emily speelde op de gouden Haynes met een ander kopstuk. 'Dit is hem, deze zou ik willen hebben!' wist ze. Dat betekende dat er veel geld nodig was en natuurlijk dat ze moest ervaren of de fluit in het orkest zou passen. Allebei de hobbels zijn inmiddels genomen. Emily: 'Ik ben superblij dat de Stichting mij hierin heeft gesteund en dat er een particuliere donateur bereid was haar schenking hiervoor te bestemmen. Ook mijn collega's zijn blij, iedereen vindt het een prachtig instrument.'

Wat maakt deze fluit zo bijzonder voor Emily? Ze vertelt: 'Hij heeft een ronde, warme klank, met heel veel kleurmogelijkheden. De toon is flexibel, en de intonatie is heel stabiel – ik had niet door dat ik op mijn oude fluit zoveel compenseerde om zuiver te zijn. Hij mengt mooi in de groep en straalt als het solistisch moet zijn. Ik hoor een extra diepte die ontbrak bij mijn andere fluit, terwijl ik nooit gemerkt heb dat die miste.'

'Je komt in kamers waarvan je het bestaan niet kende'

In de eerste weken dat Emily de fluit probeerde, speelde het orkest meteen werken met grote fluitsolo's. Debussy - *Prélude à l'après-midi d'un faune* en *Petroesjka* van Stravinsky. Emily was blij met de reacties uit het orkest. 'De houtgroep was op de hoogte en hoorde natuurlijk het verschil', vertelt ze, 'maar veel andere orkestleden wisten niet dat ik van instrument was gewisseld. Na afloop kwamen een paar collega's naar me toe: "Wauw! Jij speelde wel bijzonder geïnspireerd vanavond."

Emily probeert haar ervaring te verwoorden: 'Als ik op deze fluit speel, nodigt het meteen uit. Het is zoals zoeken in een nieuw huis, je komt in andere kamers waarvan je het bestaan niet kende, op zoek naar verschillende kleuren en karakters. Maar het blijft gek als je een nieuw instrument probeert, iemand anders kan er wel even op spelen, zodat je kunt luisteren vanuit de zaal, maar je hoort nooit hoe jij zelf klinkt vanaf daar.

Gelukkig krijg ik goede berichten uit de zaal. Mijn fluitcollega's vinden het prettig en ik voel me fijn; we zijn nu een complete gouden fluitsectie en ik ben eindelijk volwassen!'

GO FOR IT!

‘Neem de leiding! Neem initiatief!’ werd haar gezegd. Als academiste wilde Oriane Pocard Kieny zich het liefst verstoppen tussen de altviolen van het Koninklijk Concertgebouworkest.

‘Wat doe ik hier?’ dacht ze. Het belangrijkste dat ze de afgelopen tijd leerde, was dat als je jezelf wegcijfert het spelen niet makkelijker wordt. En zeker niet beter.

Overweldigd

Altvioliste Oriane Pocard Kieny (Nantes, 1991) studeerde af aan het Conservatoire de Paris en werd in september 2016 aangenomen bij de Orkestacademie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Haar eerste orkestproject was Mahlers *Symfonie nr. 2*, onder leiding van Daniele Gatti. ‘Een ongelooflijke ervaring’ vertelt ze, ‘een gigantische bezetting, koor, solisten... en daar zat ik, heel gespannen, middenin. Ik werd overweldigd en was diep onder de indruk van de energie van de musici om me heen.’

In de flow

‘Inmiddels is die spanning helemaal weg, je komt de repetitie binnen met “Hi! Hallo! How are you?”, ik heb de mensen leren kennen en voel me thuis. Vanaf de eerste week helpt iedereen je daarbij, vanuit gelijkwaardigheid. Ik word benaderd als student als ik advies nodig heb, maar als collega als we gewoon in gesprek zijn.’ Het grote verschil ervaart Oriane tijdens het spelen: ‘In het begin wil je de andere musici niet lastigvallen, je wilt geleid worden. Ik speelde er liever iets achteraan, bang hoorbaar te zijn en foute noten te spelen. Maar al mijn mentoren zeiden: “Af en toe verkeerd tellen doet er niet toe, maar: *Go for it!*” Als altviolist kan je je in de groep verstoppen, maar het speelt eigenlijk veel fijner en makkelijker als je deelt in de verantwoordelijkheid, als je initiatief neemt en in de *flow* bent.’

Vriendschap en avontuur

Er is nog zoveel meer dan de orkestprojecten in Amsterdam. Oriane geniet ook van het kamermuziek maken. ‘De concerten en repetities met de andere academisten, zulke goede musici, worden steeds leuker. Er zijn echt vriendschappen ontstaan. Steeds verschillende orkestleden coachen ons, heel leerzaam, want soms loop je vast met vier mensen, vier karakters en vier meningen.’ En een echt hoogtepunt was de orkesttournee in oktober. ‘Ontzettend vermoeiend, alles was nieuw, maar ik heb er de beste herinneringen aan. ‘s Ochtends in de regen in Luxemburg en dan ineens Athene, 24 graden, samenspelen met een Grieks jeugdorkest (in het kader

van *Side by Side*), leuk publiek, het Parthenon, en ‘s avonds met het hele orkest wat drinken met uitzicht op de stad. Na de tournee voelde alles anders. Ik heb mensen echt leren kennen, in de bus, in het vliegtuig, na afloop van de concerten. Hier in Amsterdam zijn er alleen de pauzes waarin je elkaar ontmoet, die zijn te kort voor een echt gesprek.’

Onbevangen

De Orkestacademie is voor Oriane de perfecte overgang tussen studeren en straks werken in “de echte wereld”. ‘Op het conservatorium heb ik mijn goede en slechte kanten leren kennen als solist, maar niemand ziet je kwaliteiten in een orkest. En zit je daar uiteindelijk, dan is niemand geïnteresseerd in je solistische talent. Als ik in de toekomst in een orkest kom, ben ik mijn echte proefperiode al door; het eerste jaar heb ik gehad en dan in dit orkest!’ En andersom, hoe draagt ze als academiste bij aan het orkest? Oriane: ‘Tja, je kan denken dat het alleen maar lastig is, die studenten, er kan van alles misgaan. Maar ik merk dat iedereen graag naast ons zit. Je leert natuurlijk hoe dan ook van degene naast je. En ik ben jong en op een bepaalde manier fris en onbevangen, steeds weer verrast. Dat geeft denk ik een positieve dynamiek in een professioneel orkest.’

Levensles

Ook weet Oriane dat ze persoonlijk gegroeid is. Alexander-techniek en *mental coaching* hebben haar enorm geholpen in deze enerverende tijd. ‘Soms had ik het idee dat ik alleen maar aan het rennen was. Orkest, kamermuziek, lessen, reizen... Met Alexandertechniek leer ik momenten van ontspanning te creëren. Liggen en 15 minuten stilstaan bij wat er in je lichaam gebeurt. Nooit gedacht dat dat iets voor mij was.’ Ook *mental coaching* doet haar onverwacht goed: ‘Het heeft mijn *mindset* veranderd, mijn zelfvertrouwen is vertienvoudigd. Ik heb leren omgaan met het gevoel steeds weer beoordeeld te worden, ik heb geleerd mezelf te openen. Heel fijn, straks bij audities en concerten, maar het hele idee: “Go for it!” is natuurlijk groter, eigenlijk een levensles.’

Academiste Oriane Pocard Kieny, in het toekomstige RCO House

VERTROUWEN OP JE INSTRUMENT

‘Je mag hem lenen, maar beloof me dat je wint!’ Met deze afspraak speelde Miroslav Petkov tijdens zijn auditie voor het Koninklijk Concertgebouworkest op de fantastische posthoorn van een Duitse collega-trompettist. Het instrument is inmiddels met steun van de Stichting Donateurs in het bezit van het orkest gekomen.

De posthoornsolo uit Mahlers *Derde symfonie* was een proefspelfragment. Miroslav kende het instrument en wist de eigenaar over te halen het uit te lenen, omdat het ging om zijn favoriete orkest. Miroslav hield zich aan de deal: hij werd aangenomen. De posthoornsolo was uiteindelijk een van de mooiste fragmenten tijdens zijn proefspel.

Oorspronkelijk was de posthoorn op het platteland het instrument waarmee de postbode zichzelf aankondigde, een lekker handzaam instrument met een helder geluid. Miroslav: ‘Ik kom uit Bulgarije, en onze nationale post heeft nog steeds een posthoorn als logo. Je hoort de postbode in Mahlers solo. Eerst alleen natuurtonen, maar daarna wordt het signaal omspeeld. Een beetje improviseren, net zoals de postbode die de hele dag rondtrekt en zich zo verveelt dat hij liedjes en melodietjes verzint, een beetje plezier gaat maken op zijn instrument.’

Het geluid van de posthoorn is specifiek. Heel warm, zoals een hoorn, maar tegelijkertijd gedefinieerd, zoals een trompet. Als je met de posthoorn hoog speelt, blijft de klank *mellow*, waar het op de trompet gearticuleerder klinkt.

Het Concertgebouworkest leende het instrument tot dan toe van anderen. ‘Maar dat is tricky,’ legt Miroslav uit: ‘Als trompettist wissel je veel van instrument, je speelt regelmatig op een bes- of c-trompet, een piston, piccolotrompet of cornet. Maar bijna nooit op de posthoorn. Terwijl, als je die ene keer moet spelen, het gaat om grote solo’s, heel open, alles is hoorbaar. Dan moet je kunnen vertrouwen op je instrument. Na mijn proefspel was iedereen onder de indruk van het geluid van deze posthoorn. Mijn collega’s en ik wilden hem dan ook heel graag kopen. We zijn ontzettend blij dat dat dankzij de Stichting Donateurs gelukt is!’

Miroslav Petkov met de nieuwe posthoorn

Voorzitter Fons van Westerloo ontvangt donateurs van Side by Side in zijn tuin. Orkestleden geven samen met academist Carlos Ferreira een concert. Vlnr: Carlos Ferreira, klarinet; Nienke van Rijn, viool; Michael Waterman, viool; Sofie van der Schalie, altviool en Chris van Balen, cello

3 DONATEURS IN NEDERLAND

In 2016 steeg het aantal donateurs opnieuw. De leden van het Gouden Gilde, van De Salon en van de schenkers van de vele Fondsen op Naam, zorgden ervoor dat het Koninklijk Concertgebouworkest onafgebroken op het allerhoogste niveau kon acteren. Steeds vaker dragen donateurs bij aan extra projecten: zoals Gouden Gildeleden die de aankoop van een instrument of een bijzonder concert mogelijk maken. Bestuur, directie en orkest waarderen deze steun enorm.

Gouden Gilde

Luisteren, ontdekken, geraakt worden, applaudisseren. Zo begint het voor veel muziekliefhebbers. Dan blijkt dat er als lid van het Gouden Gilde meer mogelijk is: meereizen met het orkest naar het buitenland, repetities bezoeken, bijzondere optredens meemaken en musici en andere muziekliefhebbers ontmoeten in de pauze of na afloop van concerten.

Gouden Gilde Soirée

De jaarlijkse Gouden Gilde Soirée in de Kleine Zaal van het Concertgebouw is voor musici de gelegenheid om de Gildeleden te bedanken voor hun steun bij het verwerven van een nieuw instrument. Op 5 juni werd de avond voor 360 Gouden Gildeleden gepresenteerd door orkestlid Herman Rieken. De slagwerker wist het publiek te verleiden mee te doen aan een interactieve workshop. De Gildeleden kregen uitleg van het jaarverslag en er was aandacht voor het project *RCO meets Europe* en de daarmee samenhangende *Side by Side* concerten. Violiste Sylvia Huang en Christian Hacker lieten als duo hun nieuwe instrumenten horen in een werk van Kodály. Hein Wiedijk bespeelde zijn nieuwe buxushouten klarinet in een solowerk van Horsthuis. In een bijzondere bezetting, een stuk voor harp en koperkwintet, presenteerden harpiste Petra van der Heide en hoornist Félix Dervaux hun instrumenten.

Fondsen op naam

Voor wie een duidelijke bestemming in gedachten heeft, is een Fonds op Naam een ideale vorm van schenken. Een instrumentgroep, jong talent, educatie, nieuwe media, kamermuziek of nieuw publiek, oprichters van een Fonds op Naam kunnen meedenken over het doel van hun gift aan het Koninklijk Concertgebouworkest. De naam van hun fonds is aan hen: een componist, een dierbare, of een inspirerend persoon, het kan allemaal. Bijna alle fondsen staan open voor giften van derden die de gekozen doelstelling ondersteunen.

De Stichting Donateurs beheert inmiddels 25 Fondsen op Naam. Voor de tweede keer werd ook in 2016 een middag georganiseerd voor alle oprichters van een Fonds op Naam. Op 2 november ontmoetten deze bijzondere donateurs elkaar in Naarden bij een van de donateurs thuis. Er was een presentatie over de aankoop en toekomstplannen van het nieuwe RCO House en er werd gemusiceerd door violiste Sanne Hunfeld, altviolist Michael Gieler, cellist Christian Hacker en fluitiste Mariya Semotyuk.

Hieronder leest u meer over de bestaande Fondsen op Naam en hun bestedingen in 2016:

Anoniem Fonds: voor de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest

Dankzij dit Fonds op Naam kon de Academie in 2003 worden opgericht en sindsdien ondersteunt deze muziekliefhebber nog jaarlijks onze Academie.

Willem Mengelberg Fonds: voor jong talent

Het Willem Mengelberg Fonds voor jong talent is sinds 2006 ondergebracht bij de Stichting Donateurs. Het fonds biedt conservatoriumstudenten een bijdrage voor een aanvullende opleiding of cursus in binnen- of buitenland. In 2016 honoreerde het fonds achtmaal een aanvraag voor een dergelijke studiebeurs.

Bernard Haitink Fonds: voor jong talent

In 2006 zag dit fonds het levenslicht, ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum van maestro Bernard Haitink als dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest. Jaarlijks kregen jonge dirigeertalenten de mogelijkheid om repetities en uitvoeringen van de eredirigent en het Koninklijk Concertgebouworkest bij te wonen. Ook kunnen oud-deelnemers aan de Academie eenmalig een extra beurs aanvragen, om zich verder te ontwikkelen als orkestmusicus. In 2016 kreeg voormalig academist, hoornist Martijn Appelo deze beurs om lessen te volgen bij onder meer musici van het RCO en om zich daarnaast verder te ontwikkelen door middel van mentale training. Tevens stelt dit fonds jaarlijks een prijs ter beschikking voor een van de drie finalisten van het Dutch Classical Talent, een initiatief van de Nederlandse concertzalen, Concertvrienden, NPO Radio 4 en de JCP Stichting. De finalist kan dit budget gebruiken om zichzelf als musicus verder te ontwikkelen tijdens het finalejaar.

Christiaan Vlek Fonds: voor de cellogroep van het orkest

Het Christiaan Vlek Fonds is door de familie Vlek opgericht ter nagedachtenis aan hun overleden zoon en broer Christi-aan. Het fonds ondersteunt sinds 2007 de cellogroep. In het afgelopen jaar is een start gemaakt met het ontwikkelen van klankverbetering voor de cellisten door middel van de bestelling van een speciaal klankpodium en door de bestelling van cello-pinnen.

Familie Van Ees-Havenstein Fonds: voor de toekomst van het orkest

Na de geboorte van hun eerste kind besloten Peter van Ees en Sabine Havenstein een Fonds op Naam in te stellen: het Familie Van Ees-Havenstein Fonds. De opbrengst komt volledig ten goede aan het Endowment fund, voor de toekomst van het Koninklijk Concertgebouworkest. 'Op het moment dat onze oudste zoon geboren werd,' vertelt Peter van Ees, 'hadden we net een oproep van Mariss Jansons gelezen om het orkest financieel te ondersteunen. Om dat te vieren hebben we ons Fonds opgericht. We doen het voor morgen. Ik gun mijn beide kinderen de klank van het orkest.'

Jacobson Fonds: educatie

Het Jacobson Fonds is uitsluitend bedoeld voor de educatieve activiteiten van het Koninklijk Concertgebouworkest. Met de naam willen de instellers van dit fonds voorouders in de familie eren die net als zichzelf grote muziekliefhebbers waren. Het fonds heeft bijgedragen een educatieproject van altvio-list Michael Gieler in de serie de IJ-Salon.

Els Mosler Fonds: voor alle koperblazers

Els Mosler is al jaren een groot supporter van het orkest. Zij weet velen te motiveren om, net als zij, te schenken aan het orkest. Samen met haar man heeft zij sinds 2009 dit Fonds op Naam, waarmee zij de koperblazerssectie van het orkest ondersteunt. Haar dochter Nicole Staartjes maakt deel uit van de Raad van Advies. 'Maar het is aan de koperblazers om aan te geven wat ze willen', vertelt Els Mosler. 'Een ander nieuw instrument, een masterclass, een cd, het is allemaal bespreekbaar.' Mede door steun vanuit dit Fonds kon trombonist Jörgen van Rijen dit jaar beginnen met cd-opnames van muziek van Arvo Pärt. Deze Estse componist bewerkte zijn muziek zelf tot een uitdagende versie voor solo trombone en strijkers aangevuld met blazers. De cd krijgt de titel Fratres. De eerste opnames vonden plaats in 2016, een tweede deel wordt in 2017 opgenomen.

Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds: kennismaken met Klassiek

De integratie bevorderen van basisschoolkinderen die van huis uit niet met klassieke muziek in aanraking komen, door hen kennis te laten maken met klassieke muziek. Dat is de bedoeling van de initiatiefnemer en oprichter van het Willem

& Wilhelmina Bouwesfonds, naar het gedachtegoed van Willem & Wilhelmina Bouwes. Het fonds staat open voor giften van andere schenkers die deze doelstelling ondersteunen. Via het programma Klassiek Randon de Klas worden kinderen uitgenodigd voor familieconcerten van het Koninklijk Concertgebouworkest op kosten van het fonds. In 2016 maakte dit Fonds het mogelijk dat 100 kinderen uit de Indische Buurt naar een familieconcert gingen.

Irwan Rachman Fonds: jong talent en instrumenten

'Zo'n fonds is op zichzelf natuurlijk prachtig, en wat het voor ons écht bijzonder maakt, is de herinnering aan Irwan.' Het echtpaar Bas Rachman en Maud Kampstra stelde in 2011 een Fonds op Naam in, ter herinnering aan de overleden broer van de heer Rachman. Met het fonds willen zij een bijdrage leveren aan jong talent en de aanschaf van nieuwe instrumenten voor het orkest. In 2016 werd vanuit dit fonds een speciaal kamermuziekweekend van de Sweelinck Academie mogelijk gemaakt. Musici uit het orkest werkten een weekend intensief met de jonge talenten aan een aantal werken en voerden deze tenslotte gezamenlijk uit voor publiek.

Sjoerd van den Berg Fonds: voor jong & nieuw publiek

Voormalig adjunct-directeur PR Sjoerd van den Berg wilde de relatie tussen het orkest en nieuw, jong publiek verder versterken. Zijn Fonds op Naam begon als afscheidscadeau bij zijn pensionering bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Dit fonds maakte het mogelijk dat 65 jongeren van Entrée onze tweede Opening Night konden bijwonen.

De Witt Wijnen Fonds: educatieve projecten

De komst van de Zuid-Afrikaanse cadetten van het KwaZulu-Natal Philharmonisch Orkest in 2014 werd mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds, dat vooral educatieve projecten van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunt. Dat was de opmaat voor de samenwerking die eind 2015 bestendigd werd: orkestleden gaan masterclasses verzorgen in Zuid-Afrika. Twee van de cadetten die hier op bezoek waren, zijn inmiddels aan de slag als professional.

Huib Kersten Fonds: kamermuziek en jong talent

Kamermuziekspel bevorderen bij de Academie, met name muziek van Mozart en het jongtalentprogramma van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunen. Dat is het doel van het Huib Kersten Fonds, in het leven geroepen door Heleen Kersten, ter nagedachtenis aan haar vader. Samen met haar moeder en zuster vormt zij de adviesraad van dit fonds dat open staat voor donaties van andere muziekliefhebbers.

Cellist Chris van Balen met kip in de tuin van voorzitter Fons van Westerloo, tijdens de donateursbijeenkomst in het teken van Side by Side

De houtblazers van het Koninklijk Concertgebouworkest

Het Mozartgenootschap: jong talent en educatie

Voorzitter van de Stichting Donateurs en groot muziekliefhebber Fons van Westerloo nam samen met zijn vrouw Henny het initiatief om een groep vrienden te verenigen om zo een bedrag bijeen te brengen waarmee de ontwikkeling van RCO Universe kon worden ondersteund, en in het algemeen het contact tussen het orkest en nieuw en jong publiek verder kan worden versterkt. Dit gezelschap doopten zij Het Mozartgenootschap.

Für Elise Fonds: ten behoeve van Japanse musici

Dit fonds werd in het leven geroepen om in het bijzonder de Japanse musici in het orkest te steunen. Het eerst beschikbare budget werd volledig aangewend om de aankoop mogelijk te maken van een prachtige altviool voor aanvoerder Ken Hakii.

In memoriam Hester van Kralingen Fonds: familieconcerten

Ter nagedachtenis aan zijn overleden vrouw richtte Ron van Kralingen in 2013 het In memoriam Hester van Kralingen Fonds op. 'Met het fonds kan ik mijn vrouw in liefde eren en tegelijk het orkest ondersteunen. Mijn vrouw wist hoe belangrijk het voor kinderen is om vroeg in aanraking te komen met muziek. Om kinderen met stress, bijvoorbeeld, zich te laten ontspannen met muziek. Niet iedereen krijgt die kans. Het fonds met haar naam gaat familieconcerten mogelijk maken. Dat zou ze graag gewild hebben. Wij hebben onze dochter ook al vroeg meegenomen naar theaters en concertzalen. Zij zit in de Raad van Advies van het fonds. Zo is de volgende generatie ook betrokken.'

Ben Pauw Fonds: voor musici en jong publiek

Ter nagedachtenis aan haar overleden echtgenoot stelde Carla Pauw vorig jaar dit fonds in, dat musici uit het orkest ondersteunt en jong publiek wil inspireren en betrekken bij het orkest. Vriendin Yvonne van Rooy heeft zitting in de adviesraad. Dankzij dit fonds konden 65 jonge leden van Entrée aanwezig zijn op de Opening Night.

Kirill Kondrashin Fonds: ter nagedachtenis aan een groot dirigent

Het bestuur van de Kirill Kondrashin Stichting heeft het Koninklijk Concertgebouworkest gekozen om het erfgoed van de dirigent die zoveel heeft betekend voor het orkest, verder uit te dragen. Op de honderdste geboortedag van Kondrashin werd de akte ondertekend voor dit Fonds op Naam. Het Kirill Kondrashin Fonds ondersteunt projecten voor de ontwikkeling van uitzonderlijk muzikaal talent.

Pan Fonds

In 2013 jaar stelden Anneke en Charles Zijderveldt samen met Joke den Hartog het Pan Fonds Koninklijk Concertgebouworkest in. Het fonds wil lichamelijk gehandicapte jongeren tot 25 jaar inspireren om naar klassieke muziek te luisteren

en hen motiveren om zelf een eventueel aangepast instrument te bespelen. Het fonds wil dit thema onder de aandacht brengen van een groter publiek. In 2016 kregen 25 blinde en slechtziende kinderen met steun van het fonds de mogelijkheid om een familieconcert te bezoeken. Voorafgaand aan het concert vertelde contrabassist Pierre-Emmanuel De Maistre de kinderen wat ze te wachten stond. Ook liet hij de kinderen voelen aan zijn instrument terwijl hij speelde, een intense beleving voor de kinderen.

Frances Fonds: jong talent en orkestacademie

In 2014 werd het Frances Fonds gevestigd. Het draagt de naam van de (schoon)moeder van een echtpaar dat als doelstelling liet vastleggen: het steunen van het Koninklijk Concertgebouworkest in algemene zin, alsmede het instellen en bevorderen van een ontwikkelingsprogramma voor jong talent respectievelijk een bijdrage aan de opleidingsplaats van een Nederlands academist in de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Het Frances Fonds maakt uitbreiding mogelijk van het lespakket voor academisten met persoonlijke auditietraining, mentale trainingen en bijvoorbeeld Alexander Techniek, Feldenkrais en stressmanagement.

Alfred Nijkerk Fonds: ondersteuning jong talent en orkestacademie

Vanuit dit fonds zullen in de toekomst projecten ten behoeve van jong talent en van de Academie worden ondersteund.

CS Fonds: Nederlands muzikaal erfgoed op topniveau behouden

Het CS Fonds is opgericht om Nederlands muzikaal erfgoed op topniveau te behouden door de ondersteuning van Nederlandse musici van het Koninklijk Concertgebouworkest en van de Nederlandse musici op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Daarnaast is de Gerda Schunck-Cremers Beurs ingesteld, genoemd naar een bevoegen muziekpedagoog. Met deze beurs wordt jong Nederlands talent aan de Sweelinck Academie van het Conservatorium van Amsterdam ondersteund via het betalen van collegegeld en met masterclasses van onze musici. In 2016 werd de 15-jarige violiste Fleur Overbeek de winnaar van de beurs. Zij krijgt in 2017 de masterclasses van Tjeerd Top.

Greta Steneker-van der Drift Fonds: muziekinstrumenten en ondersteuning orkest

Dit fonds is opgericht ter nagedachtenis aan de moeder van de oprichtster en is gericht op de algemene ondersteuning van het orkest en verwerving van muziekinstrumenten.

Het Burgerhout Fonds

Mevrouw Burgerhout richtte haar Fonds op Naam op teneinde de houtblazers van het orkest te ondersteunen. Zij hoopt ook anderen met dit fonds te inspireren tot doneren.

AMBASSADEUR VAN HET ORKEST

‘Toeters en bellen, het grote symfonische werk - daar houd ik van.’ Els Mosler, sinds begin jaren ‘90 vrijwillig fondsenwerver bij de Stichting Donateurs, was als kind al geïmponeerd door de koperblazers. ‘Aan de hand van mijn ouders naar het Concertgebouw. Ik was sowieso dol op het orkest, maar hoe groter de rol van het koper, hoe liever!’

Een begrip

Inmiddels is Els Mosler bijna 80 jaar en is er niets veranderd aan deze voorliefde. Na jarenlang werven voor het hele orkest richtte ze in 2009 met haar man een Fonds op Naam op, ter ondersteuning van de activiteiten van de kopersectie. Niet dat ze de rest van het orkest in de steek laat, ze is nog steeds betrokken bij de werving van Gouden Gildeleden en spreekt van ‘wij’ als ze over het orkest praat. Voor de orkestleden is Els Mosler een begrip. In december 2016 werd ze benoemd tot Ambassadeur van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Erfgoed

Wat beweegt haar? Els Mosler: ‘Muziek is belangrijk in het leven, het maakt gelukkig, het geeft zo veel. En bovendien heeft het niets met politiek te maken. Fijn dat mensen zich inzetten voor andere goede doelen, maar die raken zo vaak aan nare dingen en politieke belangen. Muziek is puur, alleen maar mooi.’ Els is altijd overtuigd geweest van de urgentie van haar verhaal: ‘De subsidie die het orkest krijgt, is absoluut niet genoeg om tot de wereldtop te blijven behoren.

Ter gelegenheid van haar 65e verjaardag werden de kleinzoons van Els Mosler lid van het Gouden Gilde. Vlnr: Marinus Komst (pauken), Oscar en Victor Staartjes en Raymond Munnecom (bastrombone)

Het orkest is Nederlands erfgoed, ik ben zo bang dat mensen dat niet begrijpen. Nederlanders moeten beseffen wat ze hebben, hoe het orkest gewaardeerd wordt in het buitenland!

Kleinkinderen

Het overdragen van het belang en de schoonheid van klassieke muziek gaat Els ook aan het hart. ‘Ik kreeg voor mijn 65e verjaardag het mooiste cadeau: mijn dochter in Zwitserland maakte haar twee zoons lid van het Gouden Gilde – dat zouden meer ouders moeten doen! Net als mijn zusje, mijn schoonzuster en mijn kinderen, zijn nu ook mijn kleinkinderen betrokken. Bovendien is mijn dochter medeoprichter van de Zwitserse Vriendenkring, net als ik maakt zij mensen om zich heen bewust van de kwaliteiten van het orkest.’

Op het hoekje van het balkon

Om als donateur te genieten van de betrokkenheid bij het orkest, hoeft je volgens Els geen verstand van muziek te hebben. ‘Dat heb ik ook niet. Vroeger speelde ik piano en viool, ik studeerde heftig, maar kon het eigenlijk niet aanhoren, het bleef afschuwelijk, ik ben maar gestopt. Mijn man vond het mooi, maar ja, die heeft al helemaal geen verstand van muziek! Toch gaat hij de laatste jaren met veel plezier mee naar de concerten. Hij wilde wel op het hoekje van het balkon zitten, boven het orkest. Zo zitten we er middenin, we zien de dirigent goed, we zien precies de inzetten van de blazers en musici zwaaien naar ons.’

Ontmoetingen

Hoewel Els niets wil horen over wederkerigheid, is het duidelijk wat het Concertgebouworkest haar geeft: ‘Ik beleef zoveel mooie momenten met prachtige muziek. En ik geniet van de ontmoetingen met de orkestmusici.’ De oprichting van haar Fonds op Naam, betekent daarom veel voor haar. ‘Dit voelt echt als mijn eigen project, hoewel het koper - in overleg met het orkest - zelf mag bepalen hoe ze het geld besteden. Ze mogen me alles voorleggen. We maken bijvoorbeeld cd-opnames, dan mag ik naar een repetitie en als ik thuiskom, staat er een enorme bos bloemen. Terwijl ik ook een bijzondere ervaring rijker ben.’

‘Hoe groter de rol van het koper, hoe liever!’
Vlnr: Bert Langenkamp (trompet), Fons Verspaandonk (hoorn),
Perry Hoogendijk (tuba), Els Mosler en Jörgen van Rijen (trombone).

Salon Cross-over Night.
Zittend vlnr: violisten Jelena Ristic
en Christian van Eggelen,
altviolinist Roland Krämer,
celliste Julia Tom en
klarinetist Hein Wiedijk.
Staand: het Kobra Ensemble

Kroongilde

Het aantal leden van het Kroongilde nam ook dit jaar weer toe. Deze mensen, die het orkest in hun testament opnemen, hebben de zekerheid dat de nieuwe generatie orkestmusici muziek kan blijven maken op het hoogste niveau. De leden van het Kroongilde ontvangen de nieuwsbrief Samenspel en het jaarverslag en hebben eventueel extra privileges die passen bij hun specifieke wijze van nalaten.

Op 27 september brachten de leden van het Kroongilde hun jaarlijkse bezoek aan een repetitie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Voormalig chef-dirigent Mariss Jansons leidde het orkest in Gustav Mahlers *Symfonie nr. 7*. Musicologe Eveline Nikkels verzorgde een inleiding in de Spiegelzaal.

De Salon

De zakelijke kring van het Concertgebouworkest bestaat inmiddels uit ruim 60 leden. De deelnemende bedrijven committeren zich tenminste drie jaar aan het Salonlidmaatschap. De Salonleden ontmoeten elkaar meerdere keren per jaar rondom bijzondere concerten. In 2016 werd het advocaten-

kantoor Jones Day als nieuw Salonlid verwelkomd. Wedge International Holdings, Maloy Investments, Stanton Chase en Van Lanschot Bankiers verlengden hun lidmaatschap.

Opbrengsten van De Salon worden besteed aan de orkest-academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Het was voor De Salon weer een jaar met zeer diverse activiteiten. Leden werden onder andere ontvangen tijdens besloten voorontvangsten, bij een Familieconcert, bij de RCO Opening Night en bij het Partnerdiner van De Salon.

Cross-over avond

De exclusieve jaarlijkse Salon Cross-over Night op 8 juni in de Kleine Zaal was ook dit jaar weer verrassend voor zowel publiek als musici. Er speelde een kwintet bestaande uit de volgende orkestleden: klarinetist Hein Wiedijk, violisten Jelena Ristic, Christian van Eggelen en Roland Krämer en celliste Julia Tom. Ook trad het vocale gezelschap Kobra Ensemble op. Aan het begin van de avond traden de ensembles apart op, maar uiteindelijk deelden ze het podium in arrangementen van muziek van Béla Bartók, Leonard Bernstein en de

toegift: 'Als op het Leidseplein de lichtjes weer eens branden gaan'. Geen standaardrepertoire voor de musici van het Concertgebouworkest. 'Ook voor ons was het een nieuwe ervaring, ook al zijn we eraan gewend om grenzen te verleggen', vertellen zangeressen Lea Klarenbeek en Saskia Voorbach: 'We vonden het heel ontroerend allemaal.'

The Sound of Leadership

Als extra optie van het lidmaatschap van De Salon heeft het orkest het young-professionals programma *The sound of Leadership* ontwikkeld. Jonge professionals krijgen de kans hun ambities en leiderschapskwaliteiten verder te ontwikkelen door zelf te dirigeren en door te observeren hoe grote dirigenten een voltallig symfonieorkest inspireren.

In 2016 waren er zeven ondernemingen die deelnamen aan *The Sound of Leadership* (Loyens & Loeff, Rabobank, ING, RNW, CBRE, Accenture en Arcadis).

Met hun deelname aan dit young-professionals programma ondersteunen bedrijven de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Prix de Salon

Op 15 november werd op het kantoor van Salonlid Nauta-Dutilh de Prix de Salon uitgereikt aan RCO-celliste Julia Tom voor haar plan *Folk Songs Translated*. Deze prijs van € 7.500 reikt De Salon jaarlijks uit aan een orkestlid onder de 40 jaar voor een bijzonder plan dat zijn of haar persoonlijke muzikale ontwikkeling belicht.

Julia Tom wil een cd opnemen met kamermuziekstukken die zijn gebaseerd op volksmuziek uit verschillende culturen. De jurycommissie, bestaande uit Joel Ethan Fried, Kees Olthuis en Marc Bakker, was unaniem enthousiast: 'De jury meent dat het plan van Julia Tom zeer origineel en interessant is. Ook prijst de jury het goed samengestelde programma en de dramaturgische lijn daarin.' Julia Tom: 'Ik vind het heel spannend om dit project uit te gaan voeren. Het is fijn dat de Prix de Salon mij deze kans geeft!'

Zie ook tekst over Prix De Salon op pag. 41.

PRIX DE SALON VOOR JULIA TOM EN FOLK SONGS TRANSLATED

Julia Tom nam op 15 november 2016, in het gloednieuwe kantoor van Salonlid NautaDutilh, de Prix de Salon in ontvangst voor haar project *Folk Songs Translated*.

Met de prijs ter waarde van € 7.500,- wil de celliste haar droom waarmaken: een cd opnemen met kamermuziek gebaseerd op volksmuziek uit verschillende culturen.

De rol van muziek als brug tussen culturen is voor Julia een belangrijk thema. Ze groeide op in Californië als dochter van ouders met Chinese 'roots' en leerde in haar jeugd zowel Engels als Mandarijn en Spaans. 'Mijn vader was ook een bijzondere mengelmoes van culturen' vertelt Julia. 'Hij woonde als kind met zijn Chinese ouders in San Francisco's Chinatown. Op z'n twaalfde raakte hij verliefd op Westerse klassieke muziek. Hij speelde zelf prachtig piano en bracht mij met deze muziek in aanraking.'

'Muziek als brug tussen culturen'

Julia's levenspad komt tot uitdrukking in haar muziekkeuze voor deze cd. Er zullen twee stukken te horen zijn die de Chinese volkstraditie vertegenwoordigen. Verder zal muziek klinken van Béla Bartók, Manuel de Falla, Robert Schumann en van de Chinese componist Tan Dun. Ook Nederland is vertegenwoordigd. Julia: 'Dat vind ik het allerspannendst. Als ik het over Nederlandse volksmuziek heb, beginnen Nederlanders altijd te lachen. Dat bestaat niet, hoor ik dan. Maar elke cultuur heeft zijn eigen muziek. Ik heb de Nederlandse componist Fant de Kanter opdracht gegeven om met mij op zoek te gaan naar typisch Nederlandse volksmuziek en op basis daarvan een nieuw stuk te componeren.'

Julia Tom

David Bazen en Julia Tom

Julia is zich van jongs af aan bewust van de rijkdom van culturele diversiteit: 'Toen ik in 1997 naar Europa kwam, was de Berlijnse muur nog maar minder dan tien jaar geleden gevallen. De euro was er nog niet; het was een tijd van hoop, waarin openheid en verbondenheid als gezamenlijke idealen golden. Onze huidige wereld kenmerkt zich meer dan ooit door een veelheid aan culturen. Ik hoop ontzettend dat mensen hun harten voor elkaar en elkaars verhalen blijven openstellen.' Met haar project *Folk Songs Translated* wil Julia een kleine poging wagen om mensen te herinneren aan wat voor moois er dan kan ontstaan.

RCO OPENING NIGHT 9 SEPTEMBER 2016

INAUGURATIE CHEF-DIRIGENT DANIELE GATTI

WE HEBBEN ZELF ERVAREN DAT SIDE BY SIDE ERTOEF DOET

Uitgerekend in het jaar dat Groot-Brittannië voor de Brexit stemt,
speelt het Koninklijk Concertgebouworkest in Londen in het kader van *RCO meets Europe*.

Onder de noemer *Side by Side* opende het orkest het programma zij aan zij
met leden van het National Youth Orchestra of Great Britain.

Huib en Annemarie Vigeveno-Smits hebben *Side by Side* in Londen mede mogelijk
gemaakt en reisden af naar de Britse hoofdstad voor het concert.

44 Het werd een onvergetelijke dag die begon met een repetitie-
bezoek. 'Ze waren al bezig', vertelt Huib Vigeveno. 'We slopen
de zaal in – her en der zaten wat andere mensen, maar verder
was het leeg. En daar stond Gatti te dirigeren in zijn spijker-
broek en overhemd. En zoals dat gaat: ze spelen een stukje
en dan stoppen ze weer. Gatti roept een nummer en zegt:
"De blazers beetje zus en de violen beetje zo." Machtig inte-
ressant!'

Daarna dwaalden ze door de catacomben van Barbican Hall
tussen de vioolkisten en lunchende musici en 's middags was
het concert. Het programma werd zowel van Nederlandse als
van Britse kant ingeleid met een toelichting op het project
Side by Side. Huib Vigeveno: 'Na die speeches maakte een
onverwacht en langdurig applaus van het Londense publiek
grote indruk op ons. Het was duidelijk voelbaar dat de Brexit
lijnrecht tegenover het idee van *Side by Side* staat.'

Het orkest opende het concert met het Voorspel uit Wagners
opera *Die Meistersinger von Nürnberg*, zij aan zij met de leden
van het Britse jeugdorkest. Huib Vigeveno: 'Ik zie het nog
voor me: het orkest zat al klaar op het podium, maar tussen
de musici stonden allemaal lege stoelen. En ineens kwamen
de jongeren binnen om die plekken te vullen. Heel spannend,
fantastisch!'

'Na afloop spraken we iedereen: Gatti, de musici en natuur-
lijk de jongeren. Ze vertelden ons van de aanwijzingen die ze
kregen en hoe welkom ze zich voelden. Een levenservaring
voor ze. We kregen een insigne en een lijst met handteke-
ningen van alle jeugdorkestleden als dank, maar uiteindelijk
voelen wij ons bevoorrecht dat we dit mogelijk konden ma-
ken en erbij konden zijn. We hebben zelf ervaren dat *Side by
Side* ertoe doet, hoe belangrijk het is om de jeugd te betrek-
ken bij de Europese gedachte. Als er muziek gemaakt wordt,
is er geen oorlog, geen politiek, zijn er geen grenzen.'

Huib en Annemarie Vigeveno-Smits
met de leden van het National
Youth Orchestra of Great Britain

SIDE BY SIDE

In ieder Europees land dat het orkest bezoekt, spelen orkestleden een openingswerk
zij aan zij met leden van een jeugdorkest uit het betreffende land.

"Waar crises het zelfbeeld van Europa aantasten, kan muziek tegenwicht bieden.
Muziek kan mensen helpen gedachten, ideeën en gevoelens met elkaar te delen.
De gedeelde emotionele ervaring van muziek kan mensen bij elkaar brengen."

Jan Raes, algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest

4 DONATEURS IN HET BUITENLAND

RCO Global Friends

Sinds 2015 kan iedereen, waar ook ter wereld, Global Friend worden van het Koninklijk Concertgebouworkest. In het jaar na de oprichting is de groep RCO Global Friends gestaag gegroeid.

RCO Global Friends ondersteunen de internationale tournees en de Academie, het jongtalentprogramma van het orkest. Ook dragen ze bij aan de aanschaf van instrumenten van topkwaliteit voor orkestleden.

RCO Global Friends hebben voorrang bij het verkrijgen van kaarten als het orkest in hun land speelt en zij kunnen ter plekke repetities bezoeken. Ook krijgen zij twee kaarten voor de RCO Opening Night, de seizoensopening waar zij andere RCO Global Friends en musici kunnen ontmoeten. Giften van RCO Global Friends zijn in veel landen fiscaal aftrekbaar.

Overigens blijven in Zwitserland, België en Groot-Brittannië de lokale en goed georganiseerde vriendenverenigingen onveranderd voortbestaan.

RCO Global Friends Europe

In 2016 vonden in verschillende Europese landen geslaagde wervingsbijeenkomsten plaats. In Luxemburg waren er voor de eerste keer twee huiskamerconcerten en rondom het concert in de Philharmonie Luxembourg op 24 oktober werd een ontvangst met repetitiebezoek geregeld. Op 4 februari was er in Frankfurt een eerste wervingsevent rondom het concert in de Alte Oper. In Parijs werden twee concerten met repetitiebezoek en ontvangsten georganiseerd in de Philharmonie de Paris.

RCO Global Friends in the USA

Een specifiek wervingsdoel voor 2016 was de financiering van de tournee naar Washington en New York met donaties van RCO Global Friends uit de Verenigde Staten. Daar is de Stichting in geslaagd, de tournee in november is mede door de bijdrage van RCO Global Friends USA een groot succes geworden.

Om de relaties met de internationale vrienden ook tussen de orkesttournees in, warm te houden, ging in mei een kleine delegatie orkestleden naar New York voor kamermuziekconcerten, gehost door het echtpaar Corrente - Kooyker, en voor een optreden in The Netherland Club. Marijn Mijnders,

Valentina Bernardone, Henk Rubingh en Sebastiaan van Halsema speelden strijkkwartetten van Dvorák en Mozart.

Op 29 en 30 november speelde het orkest in het Kennedy Center Washington en in Carnegie Hall New York Mahlers *Vijfde Symfonie* onder leiding van Semyon Bychkov. Zowel bestaande RCO Global Friends als potentiële Amerikaanse donateurs werden ontvangen. In Washington was de Nederlandse ambassadeur Henne Schuwer gastheer tijdens een diner op de residentie voorafgaand aan het concert. In New York organiseerde de Stichting samen met consul-generaal Dolf Hogewoning een repetitiebezoek met receptie. Na afloop van het concert was er een *walking dinner* voor alle donateurs die de tournee mogelijk hebben gemaakt, samen met de groep Gouden Gilde reizigers die uit Nederland was meegereisd.

Zwitserse Vriendenkring

De Freundeskreis Schweiz, de Zwitserse Vriendenvereniging, richt zich evenals de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest op de ontwikkeling van jong talent. Zo kunnen getalenteerde Zwitserse muziekstudenten masterclasses bijwonen van orkestleden tijdens hun bezoek aan Zwitserland.

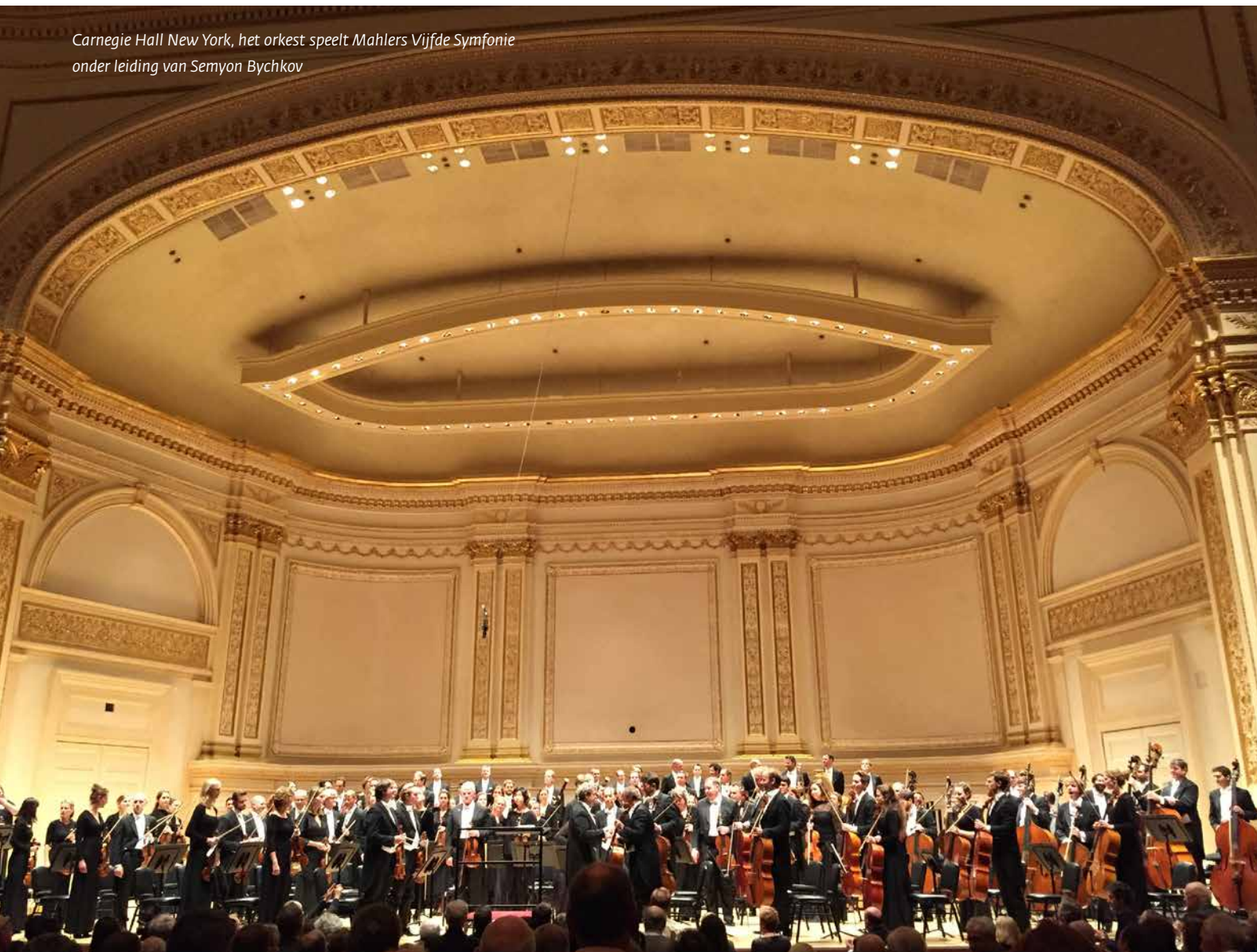
De Zwitsers maakten de aankoop mogelijk van een C-trompet, gebouwd door Gerd Dowids, voor trompettist Omar Tomasoni.

Opnieuw was het een jaar vol bijzondere projecten voor de Freundeskreis. In mei waren de Zwitserse Vrienden te gast in Nederland voor een concert en een bezoek aan het Maurits-huis. Tijdens het diner in de Zwitserse residentie demonstreerde Dominic Seldis zijn contrabas, mede geschenken door 60 Zwitserse Vrienden. Hoogtepunt was een compilatie van de West Side Story door vier contrabassen.

In Genève, Zürich en Langnau am Albis werden kamermuziekconcerten georganiseerd, en in de grote zaal van de Verenigde Naties in Geneve speelde een ensemble.

In augustus gaf het orkest twee concerten op het jaarlijkse festival in Luzern. Zwitserse studenten kregen een masterclass door musici van het orkest. Ten slotte waren alle orkestleden, Zwitserse Vrienden en overige gasten van het orkest welkom voor de 'Apéro Riche' in het Palace Hotel, gesponsord door de Sarasin Bank. Het werd een bijzondere avond: vier trompettisten traden op, zodat de Vrienden de door hen

Carnegie Hall New York, het orkest speelt Mahlers Vijfde Symfonie onder leiding van Semyon Bychkov

gefinancierde trompet van Omar Tomasoni konden horen. De Engelse versie van het boek *Toonaangevend - Iconic* werd gepresenteerd, chef-dirigent Daniele Gatti ontving het eerste exemplaar. Ook werd aandacht besteed aan het afscheid van voorzitter Erik Brenninkmeijer.

Het bestuur van de Zwitserse Vrienden bestond in 2016 uit:

Jop Wehmeijer, *voorzitter*

Isabella zu Pappenheim, *penningmeester*

Charlotte Meuli-Hürlimann, *secretaris*

Tom Berkhout, *algemeen bestuurslid*

John-Patrick Broekhuijsen, *algemeen bestuurslid*

Fidelis Götz, *algemeen bestuurslid*

Jan Raes, *algemeen bestuurslid*

Charles Zijderveldt, *voorzitter Patronats Comité*

Belgische Vriendenkring

De Vriendenvereniging van het Koninklijk Concertgebouworkest in België is een select, actief gezelschap van muziekliefhebbers. Zij organiseren kamermuziekconcerten in Brussel door musici van het Koninklijk Concertgebouworkest en masterclasses door orkestleden voor Belgisch jong talent.

De Belgische Vrienden van het orkest hebben zich in 2016 weer zeer betrokken getoond bij het orkest. Zo vergoedden zij wederom de reis- en verblijfkosten van Belgische auditanten van de orkestacademie. De viool van Sylvia Huang, waar de Belgische Vrienden eerder een belangrijke bijdrage aan leverden, werd in april officieel gepresenteerd.

Het Koninklijk Concertgebouworkest in BOZAR

Op 22 januari speelde het orkest in het kunstencentrum BOZAR in Brussel in aanwezigheid van Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima, en van Koning Filip en Koningin Mathilde van België. Een concert ter gelegenheid van het Nederlands voorzitterschap van De Raad van de Europese Unie. Ook Minister Koenders van Buitenlandse Zaken was aanwezig.

Op 6 februari en 23 oktober was het orkest ook in Brussel voor grootse programma's. Op 23 oktober speelde het samen met studenten van de beide Brusselse conservatoria, in het kader van het project *RCO meets Europe - Side by Side*. De Belgische Vrienden waren uitgenodigd om de repetitie voorafgaand aan het concert bij te wonen. Met geduld en bevoogenheid wist chef-dirigent Daniele Gatti het beste te halen uit de jonge muzikanten. Een onvergetelijke ervaring voor alle betrokkenen.

Masterclass

Michael Gieler, aanvoerder van de altviolen gaf op 25 mei een masterclass in de gerenoveerde Muziekkapel in Waterloo (zie hoofdstuk 2).

Culturele Reis

Tijdens het jaarlijkse culturele weekend in Amsterdam werd een delegatie van Belgische Vrienden ontvangen in een prachtig grachtenpand annex museum van een zeer trouwe donateur. Tijdens een Japanse lunch gaven Petra van der Heide (harp), Kersten Mc Call (fluit) en Ken Hakii (altviool) een huisconcert. Na een rondvaart werd de Hermitage bezocht en de volgende dag gingen de Vrienden naar een concert van het orkest in Het Concertgebouw.

Een groot aantal Belgische Vrienden woonde op 9 september de Opening Night in Amsterdam bij.

Het bestuur van de Belgische Vrienden bestond in 2016 uit:

Eric ter Harc, *voorzitter*

Luc Carbonez, *onder-voorzitter*

Ferdinand Verdonck, *penningmeester*

Dorian van der Brempt, *algemeen bestuurslid*

Peter Callens, *algemeen bestuurslid*

Jan Raes, *algemeen bestuurslid*

Veel dank zijn wij verschuldigd aan Mariëlle Prins voor haar ondersteuning van de Belgische Vriendenvereniging.

Dutch Masters Foundation

De Dutch Masters Foundation is een gezamenlijke donateursvereniging opgezet in Londen door het Koninklijk Concertgebouworkest samen met het Nederlands Dans Theater (NDT) en het Koninklijk Prentenkabinet Mauritshuis. De opbrengst van deze Engelse Vrienden gaat naar de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Academisten Martijn van Appelo en Oriane Pocard Kieny hebben zich gepresenteerd tijdens kamermuziekconcerten voor de Engelse donateurs. Hoornist Martijn tijdens het *annual dinner* in Greenwich, in een kopertrio met musici van het orkest. Altvioliste Oriane speelde in Londen in de residentie van de Nederlandse ambassadeur Simon Smits.

Het bestuur van de Dutch Masters bestond in 2016 uit:

Steven Kaempfer, *chairman and Trustee*

Rose Damen, *NDT Nominated Trustee*

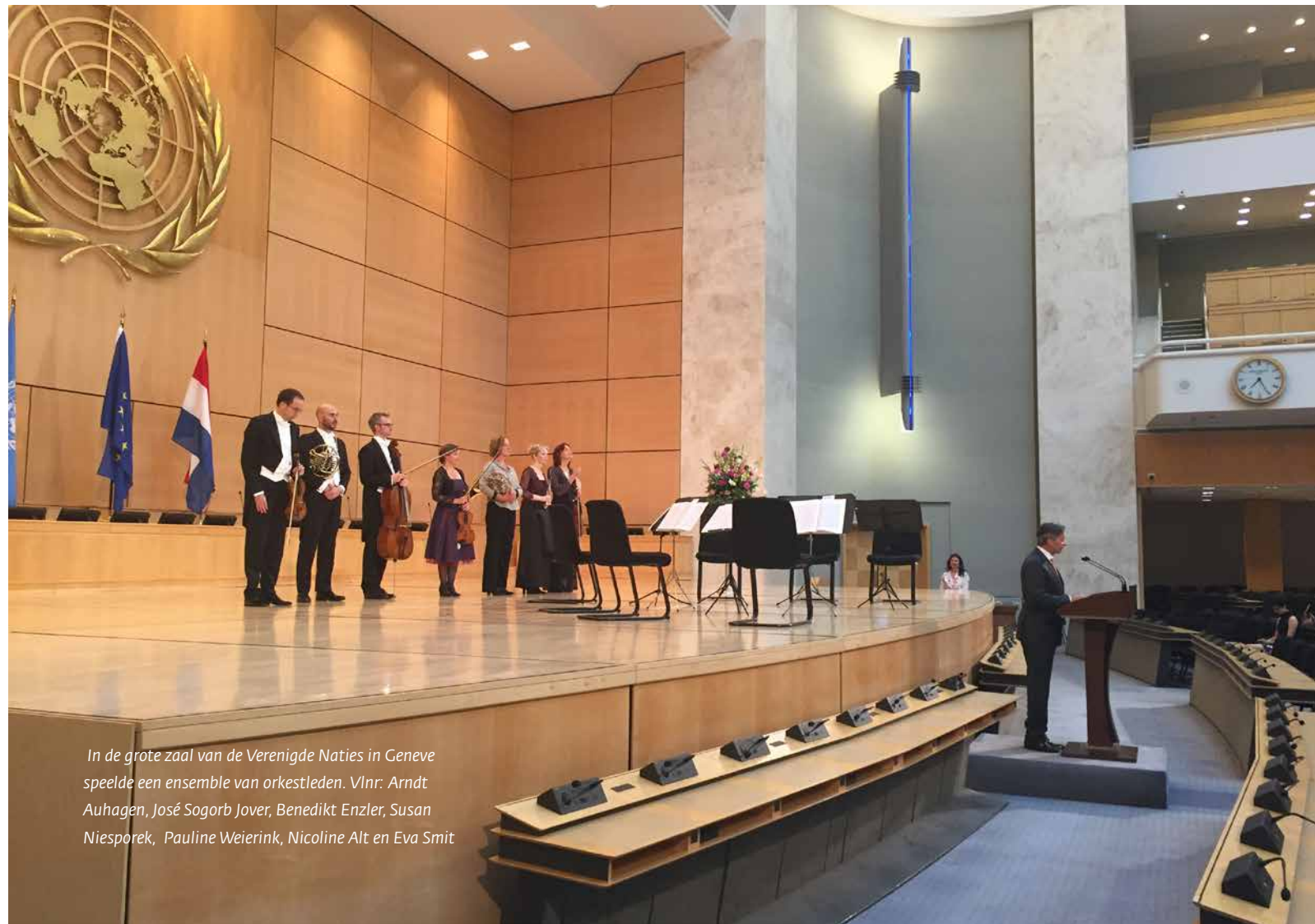
Peter Kerckhoffs, *RCO Nominated Trustee*

Johnny van Haeften, *Mauritshuis Nominated Trustee*

Leo van der Linden, *Trustee*

Ter gelegenheid van het Nederlands voorzitterschap van De Raad van de Europese Unie speelde het orkest in het kunstencentrum BOZAR in Brussel in aanwezigheid van Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima, en van Koning Filip en Koningin Mathilde van België.

In de grote zaal van de Verenigde Naties in Geneve speelde een ensemble van orkestleden. Vlnr: Arndt Auhagen, José Sogorb Jover, Benedikt Enzler, Susan Niesporek, Pauline Weierink, Nicoline Alt en Eva Smit

Chef-dirigent Daniele Gatti

5 VERANTWOORDING & ORGANISATIE

Interne controle en toezicht

Het bestuur van de Stichting Donateurs bestond in 2016 uit 9 personen. Geen van de bestuursleden heeft een dienstverband met de Stichting Donateurs of ontvangt een financiële vergoeding. Noch aan hen, noch aan het hoofd development, zijn leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen tweemaal herbenoemd worden. Het bestuur benoemt zelfstandig nieuwe bestuursleden, met uitzondering van het bestuurslid dat zitting heeft als afgevaardigde van het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest, zoals in de statuten bepaald. Het bestuur hanteert een rooster van aftreden (zie bijlage 2). De Stichting Donateurs hanteert het bestuursmodel waarbij het hoofd development verantwoordelijk is voor de dagelijkse operatie en rapporteert aan het bestuur. Het bestuur werkt aan de hand van een portefeuillevdeling, naast de functies van voorzitter en penningmeester.

Het bestuur van de Stichting Donateurs vergaderde in 2016 zeven keer, te weten op 16 februari, 8 maart, 29 maart, 7 juni, 13 september, 21 november en 20 december.

De bestuursvergaderingen kennen een agenda met daarop vaste onderwerpen zoals wervingsbeleid, financiële resultaten, resultaat uit beleggingen, behandeling van aanvragen tot steun, aankoop van instrumenten en de jaarbegroting. Op 24 juni kwam de Stichting Donateurs samen met het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest inzake het besluit over de aankoop van RCO House.

De leden van de afdeling Development en het bestuur van de Stichting Donateurs zijn direct betrokken bij alle bestedingen en betrachten hierbij de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Gedurende het jaar en bij de uitvoering van de diverse projecten en activiteiten vindt voortgangsrapportage plaats en zo nodig (bij)sturing tijdens de bestuursvergaderingen. Evaluatie van projecten en activiteiten maakt deel uit van de bestuursvergaderingen. Ook reflecteert het bestuur op zijn eigen handelen en op dat van de afdeling. Incidenteel overleggen de bestuursleden onderling, bijvoorbeeld over de aankoop van instrumenten en activiteiten van het Gouden Gilde of van andere groepen donateurs. Jaarlijks vindt een ontmoeting plaats tussen de besturen van het Koninklijk Concertgebouworkest en de Stichting Donateurs.

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van Goede Doelen Nederland (voorheen de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen) en hanteert de principes

van goed bestuur, zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden ingesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-Keur voor Goede Doelen. Vanaf 2016 is het CBF-Keur vervangen door de CBF-Erkenning. Daarbij is een aantal nieuwe normen ontwikkeld betrekking hebbend op doelrealisatie en maatschappelijke impact. Vanuit deze bredere opvatting van toezicht wordt ook gekeken naar efficiëntie en effectiviteit van de organisatie. In deze transitie heeft de Stichting een voorlopige CBF-Erkenning gekregen.

Bestuurssamenstelling

Fons van Westerloo, *voorzitter*

Emile Lens, *penningmeester*

Nollie van Berge

Marc Bakker

Heleen Kersten

Anita Nijboer

Jan Raes

Henk Rubingh

John van der Steen

Het bestuur van de Stichting Donateurs is samengesteld op basis van profielen. Hierbij is onder meer rekening gehouden met de behoefte van het bestuur aan specifieke kennis en kunde en met de relatie van de leden tot de verschillende doelgroepen.

Het bestuur van de Stichting Donateurs. Vlnr: John van der Steen, Marc Bakker, Heleen Kersten, Fons van Westerloo, Nollie van Berge, Henk Rubingh, Anita Nijboer, Emile Lens, Jan Raes (niet op de foto)

Bert Langenkamp, Jacco Groenendijk, Miroslav Petkov en Omar Tomasoni tijdens de Apéro Riche in Hotel Palace

Afdeling Development. Vlnr: Gerdine Niemans, Anne Christin Erbe, Carmen Cabo, Marjolein Joosen, Barbara Ruding, Charlie dos Reis Borges Rodrigues, Jan Meddens, Merel Geerlings, Hanna Philips, Henriette Henny, Rike Blom (niet op de foto)

Algemeen directeur van het orkest Jan Raes vult een statutair bepaalde zetel van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest in. In overleg met CBF werden hierover, in lijn met de eigen statuten, in 2011 enkele aanvullende afspraken gemaakt. Onder meer werd bekrachtigd dat bij besluiten over concrete bestedingen van de Stichting Donateurs aan het orkest, de vertegenwoordiger van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zich onthoudt van stemming.

Ook na het einde van zijn zittingstermijn in het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest in het voorjaar 2016 blijft Fons van Westerloo als adviseur bij de bestuursvergaderingen aanwezig. Het CBF is bekend met deze situatie en heeft hieromtrent geen bezwaar geuit.

Relevante nevenfuncties bestuursleden

Tijdens het verslagjaar was de heer Raes algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Afdeling Development

De economische situatie rondom het Concertgebouworkest en de groter wordende concurrentie op de fondsenwervende markt vereisen een grotere inzet van fondsenwervende activiteiten en medewerkers. Daarom is begin 2016 de afdeling Development opgezet onder leiding van hoofd development Anne Christin Erbe. In de afdeling zijn corporate sponsoring en particuliere fondsenwerving samengevoegd, met name om kruisbestuiving te bewerkstelligen en om efficiënter te kunnen werken.

Het adequaat en alert initiëren en opvolgen van schenkingsmogelijkheden staat centraal en stelt hoge eisen aan de interne procedures en aan de inzet van de medewerkers. De verantwoordelijkheid voor zowel het formuleren van beleidsvoornemens als voor de uitvoerende taken ligt bij het hoofd development, ondersteund door de managers corporate sponsoring en private fondsenwerving.

In 2016 heeft er uitbreiding in fte's plaatsgevonden, er is dan ook veel aandacht besteed aan het vinden van nieuwe medewerkers. In aanloop daarnaartoe is gebruik gemaakt van tijdelijke krachten. Naast de nieuwe functie van hoofd development is een extra fondsenwerver aangesteld bij private fondsenwerving en er is extra ondersteuning gekomen door toevoeging van een medewerker evenementen.

Het hoofd development geeft leiding aan de afdeling Development. Op operationeel gebied vindt wekelijks voortgangs-overleg plaats. Naast reguliere voortgangsrapportages tijdens de bestuursvergaderingen zorgt het hoofd development ieder kwartaal voor financiële rapportage aan het bestuur van de Stichting Donateurs. Op deze functie is de Arbeidsvoorwaardenregeling (AR) van het Koninklijk Concertgebouworkest van toepassing.

De beloning van het hoofd development en van de managers private fondsenwerving en corporate sponsoring is bepaald op basis van de AR en bleef binnen de door de Goede Doelen Nederland gestelde maxima.

De financiële administratie van de Stichting Donateurs wordt, onder verantwoordelijkheid van het hoofd development, grotendeels uitgevoerd door de afdeling financiën van het orkest. Dubois & Co Registeraccountants trad ten aanzien van de jaarrekening op als externe accountant. Het hoofd development beschikt over kwartaalrapportages die financiële kerncijfers bevatten zoals het exploitatieoverzicht, de inkomsten fondsenwerving ten opzichte van de kosten fondsenwerving en het percentage beheer & administratie. De kwartaalrapportages alsmede de jaarrekening en het jaarverslag zijn de primaire beleidsinstrumenten voor de interne beheersing. Voor wat betreft de procentuele verhouding

tussen gemaakte kosten en baten uit eigen fondsenwerving wordt de richtlijn van het CBF gevolgd.

Samenstelling Afdeling Development

- Anne Christin Erbe, *hoofd development*
- Carmen Cabo, *manager private fondsenwerving*
- Jan Meddens, *manager corporate sponsoring*
- Hanna Philips, *relatiebeheer particulieren en instrumenten*
- Henriette Henny, *relatiebeheer particulieren*
- Merel Geerlings, *relatiebeheer particulieren*
- Barbara Ruding, *fondsenwerver speciale projecten*
- Charlie dos Reis Borges Rodrigues, *accountmanager corporate sponsoring*
- Gerdine Niemans, *medewerker evenementen*
- Rike Blom, *medewerker corporate sponsoring*
- Marjolein Joosen, *medewerker administratie en communicatie*

Een trombone-trio op het station van Washington DC.
Vlnr Bart Claessens, Nico Schippers en Martin Schippers

Instrumentencommissie

Tijdens het proces rond de verwerving van een muziekinstrument voor de collectie van de Stichting Donateurs, speelt de Instrumentencommissie een belangrijke rol.

De aankoop van een muziekinstrument verloopt volgens een vaste procedure. Het vertrekpunt is altijd een aanvraag van een musicus bij de Instrumentencommissie. Deze commissie bestaat uit diverse leden van het orkest en wordt voorgezeten door een lid van de directie van het orkest. Op basis van vergaarde kennis en ervaring en na minstens één luistersessie in de Grote Zaal van het Concertgebouw, brengt de commissie een advies uit aan de directie van het orkest over de aankoop. Belangrijke afwegingen hierbij zijn de klank van het instrument, de mate waarin het past in de klankcultuur van de betreffende instrumentgroep en het totale orkest, de technische staat van het instrument en de verbinding tussen het instrument en de musicus die het zal gaan bespelen. Bij een positief advies wordt de Stichting Donateurs verzocht het instrument te verwerven. Hiertoe voert de staf van de Stichting Donateurs zelf aanvullend technisch onderzoek uit en wordt het instrument getaxeerd door minimaal twee onafhankelijke experts. Op basis van het advies en het onderzoek neemt het bestuur van de Stichting Donateurs het uiteindelijke besluit om tot aankoop over te gaan.

Ook wanneer aan het orkest een muziekinstrument in bruikleen wordt aangeboden, speelt de Instrumentencommissie een rol bij toewijzing aan een van de musici uit het Concertgebouworkest. Hierbij spelen naast een 'perfect match' met de betreffende musicus, ook urgentie en positie in het orkest een rol.

Vrijwilligers

Hoewel in 2016 met enige regelmaat hulp werd geboden door vrijwilligers, is er geen sprake van een vrijwilligersbeleid om de doelstelling van de Stichting Donateurs te verwezenlijken. De Stichting kan echter al jarenlang rekenen op doorlopende steun van een aantal donateurs dat zich persoonlijk met veel energie en overtuiging inzet voor de fondsenwerving. Het bestuur van de Stichting Donateurs en de besturen van de drie buitenlandse steunverenigingen verlenen allen hun steun op vrijwillige, onbezoldigde basis.

Communicatie

Naast de activiteiten die genoemd zijn in hoofdstuk 1, voorziet de Stichting Donateurs het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) conform gestelde voorwaarden van de documentatie die wordt gebruikt voor jaarlijkse toetsing door het CBF. De Stichting Donateurs mag sinds 2003 het CBF-Keur voeren. Vanaf 2016 is het CBF-Keur vervangen door de CBF-Erkenning. In deze transitie heeft De Stichting een voorlopige CBF-Erkenning gekregen.

Klachtenprocedure

Conform de eisen van het CBF kent de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest een formele klachtenprocedure. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Fagottisten Ronald Karten en Jos de Lange luisteren naar hun collega Gustavo Núñez tijdens de repetitie van het Fagotconcert van Carl Maria von Weber

6 MEERJARENBELEID

In 2016 heeft zich wederom geen derde hoofdsponsor aan het orkest verbonden. Daarnaast stijgen de kosten sneller ten opzichte van de inkomsten van kaartverkoop en van de indexatie van subsidie. De Stichting Donateurs is daarom verzocht om gedurende de komende jaren een grotere bijdrage te leveren aan diverse projecten van het Concertgebouworkest.

De Stichting Donateurs is aan dat verzoek tegemoetgekomen en heeft structurele ondersteuning toegezegd voor:

Talentontwikkeling
Participatie en publieksontwikkeling
Versterking artistiek profiel
Faciliteiten voor musici KCO
Internationale profilering

Aan deze extra bijdrage zijn door de Stichting Donateurs enkele voorwaarden verbonden, waaronder een jaarlijkse financiële verantwoording door het orkest en een jaarlijks geactualiseerd overzicht van de financiële noden van het orkest.

Het Endowment fund van de Stichting Donateurs wordt tot nog toe niet aangesproken voor de extra steun, maar de mogelijkheid om het fonds in te toekomst te gebruiken, is wel besproken.

De groei van het vermogen wordt gerealiseerd uit het directe rendement op de beleggingen en, zoals in 2016, uit de baten boven begroting.

Muziekinstrumenten

De doelstellingen van de Stichting Donateurs, zoals eerder geformuleerd, blijven ongewijzigd. Volgens zowel het bestuur als de directie en de musici van het Koninklijk Concertgebouworkest blijft de behoefte aan muziekinstrumenten van de hoogste kwaliteit onverminderd groot. Door instroom van jonge musici zal naar verwachting de vraag naar vervangen-de instrumenten blijven bestaan.

Jong talent

De directie van het Koninklijk Concertgebouworkest heeft van het Jongtalentprogramma een bijzonder aandachtspunt gemaakt en daarvoor de Stichting Donateurs verzocht om juist voor de daarmee samenhangende thema's zoals de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest, de benodigde fondsen te blijven werven. De rol van de buitenlandse steungroepen wordt hierbij naar verwachting groter wanneer het orkest jong talent uit het betreffende land zal opleiden.

De Stichting Donateurs steunt de Academie sinds 2003. In 2016 heeft het bestuur van de Stichting besloten de Academie met een grotere bijdrage structureel te blijven ondersteunen. Ook in de begroting 2017 is daarom de steun voor de Academie opgenomen.

Endowment

Het Endowment fund groeit gestaag. In 2016 was het rendement op het vermogen met vier procent redelijk te noemen. Inmiddels is sprake van een reserve waarmee op korte termijn het hoofd geboden zou kunnen worden aan een eventuele acute financiële noodsituatie bij het orkest. Maar het huidige Endowment fund is zeker niet groot genoeg om de continuïteit van het orkest te waarborgen.

De aanhoudende politieke en economische onzekerheid maken het grote belang van het Endowment fund extra duidelijk. De Stichting Donateurs zal zich dan ook blijven inzetten om het fonds verder te laten groeien. In 2016 heeft het bestuur ervoor gekozen om weer een groter deel van de baten uit fondsenwerving rechtstreeks te besteden aan een aantal specifieke projecten van het orkest, terwijl het rendement op het financieel vermogen wordt toegevoegd aan de financiële reserve. Het vigerende beleid om de financiële reserve niet te gebruiken voor financiering van lopende projecten van het orkest, blijft daarmee gehandhaafd.

Wervingsstrategie

Sinds de samenvoeging van de corporate sponsoring en de particuliere fondsenwerving in de Afdeling Development aan het begin van 2016, werken de medewerkers van beide disciplines samen in een team. Daardoor vindt steeds meer kruisbestuiving plaats, wat moet leiden tot een betere propositie en benadering van potentiële schenkers en sponsors.

De aandacht voor particuliere schenkers zal uiteraard onverminderd groot blijven. De medewerkers van de Afdeling Development hanteren daarbij een persoonlijke benadering met aandacht voor specifieke interesses van de schenkers. Verdieping van de verschillende relaties zal leiden tot een toename van de baten. De grotere aandacht voor de mogelijkheden om de Stichting Donateurs op de nemen in het testament, wierp ook in 2016 zijn vruchten af en zal in de toekomst nog intensiever worden. Een andere focus zal liggen op het benaderen van vermogensfondsen.

In de communicatie wordt gestreefd naar een steeds helderder uitleg van de mogelijkheden om het orkest te ondersteunen.

Internationale kansen

De Stichting Donateurs blijft investeren in haar internationale relaties, via de diverse buitenlandse steunverenigingen en op persoonlijke basis. De buitenlandse donateurs – RCO Global Friends en leden van de steunverenigingen in het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland en België – zorgen niet alleen voor een financiële bijdrage, maar vervullen ook een bredere ambassadeursrol voor het orkest in hun land.

Interne organisatie

De grote fondsenwervende ambitie van de Afdeling Development vertaalde zich in 2016 in een groei van fte's. Hierbij gaan de kosten voor de baten uit. De verandering in samenstelling en aansturing vergde veel tijd en energie. In de loop van 2017 moet de afdeling op volle kracht kunnen presteren.

Vooruitblik 2017

Zoals ook valt te lezen in de begroting voor 2017 (zie bijlage), is de verwachting dat de baten uit fondsenwerving en sponsoring op een hoog niveau blijven. Het uitgangspunt voor 2017 is dat de inkomsten uit particuliere donaties en sponsoring zullen stijgen. De aangescherpte propositie van De Salon en een duidelijkere communicatie van de schenkingsmogelijkheden voor particulieren moeten leiden tot hogere inkomsten. Door de focus te leggen op vermogensfondsen en nalatenschappen worden ook hieruit hogere baten verwacht. Met name de fondsenwerving voor het speciale project RCO House zal een weerslag hebben op de begroting.

Trompettist Omar Tomasoni

Zeven academisten ronden in 2016 hun leerjaar af aan Orkestacademie bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Op 22 juni kregen zij, na een optreden in de Kleine Zaal het certificaat uitgereikt, uit handen van adjunct-directeur artistieke zaken Joel Ethan Fried. Vlnr: Benjamin Ziai, Martijn Appelo, Boris Nedialkov, Sofie van der Schalie, Joséphine Olech, Lilit Poghosyan, Alexa Farré

Peter Steinmann en Jaap van der Vliet

7 FINANCIËEL BELEID EN FINANCIËLE RESULTATEN

Reserves en bestemmingsfondsen

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is een fondsenwervende organisatie met vermogen. Het eigen vermogen van de Stichting Donateurs bedroeg op 31 december 2016 € 21.977.821 (2015: € 20.919.042). Hiervan zijn € 14.329.583 beschikbaar als vrije reserves. Daarnaast is een bedrag van € 5.399.457 vastgelegd in muziekinstrumenten en € 2.248.758 (2015: € 1.373.623) beschikbaar middels 24 Fondsen op Naam en een bestemmingsfonds voor RCO House. Daarmee staat het volledige eigen vermogen ter beschikking van de doelstelling van de Stichting.

De stichting stelt zich ten doel jaarlijks baten uit eigen fondsenwerving te realiseren die de jaarlijkse kosten van de organisatie ruimschoots overstijgen. Het resulterende batig saldo wordt vervolgens optimaal aan de vier bestedingsdoelen besteed. Alleen in tijden van nood kan het Endowment fund aangesproken worden.

Instrumentencollectie

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest investeert in muziekinstrumenten van hoge kwaliteit.

De totale boekwaarde van de eigen instrumentencollectie daalde in 2016 als gevolg van verkoop van enkele instrumenten en reguliere afschrijving met € 119.642 (2015: stijging van € 1.135.095). In deze netto daling is de aankoop van nieuwe instrumenten ad € 85.842 begrepen.

Per einde 2016 was de waarde van de muziekinstrumenten in eigendom van de Stichting € 5.399.457. Al deze instrumenten zijn in bruikleen gegeven aan leden van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest heeft daarnaast haar vermogen belegd in kwalitatief hoogwaardige financiële waarden. Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte van plus of minus circa 10% belegd, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten.

Beleggingen in aandelen zijn gestructureerd via zogenaamde index trackers. Er wordt niet in individuele aandelen van bedrijven belegd.

In 2016 werd het merendeel van het vermogen van de stichting beheerd door ABN Amro Bank binnen de vastgestelde bandbreedtes voor de allocatie naar zakelijke en vastrentende waarden en liquide middelen. Rapportage door de vermogensbeheerder aan het bestuur vond plaats op maandelijkse basis.

Gezien de resultaten over de afgelopen periode, kiest de Stichting Donateurs ervoor om haar gedefinieerde beleggingsbeleid te continueren. Het ingezette beleid wordt door het bestuur doorlopend getoetst aan de ontwikkelingen op de financiële markten.

Het totaal van de beleggingen en liquide middelen nam in het verslagjaar met € 784.705 toe tot € 16.008.857 (2015: € 15.224.152). Het resultaat op de beleggingen bedroeg 4,20% (2015: 4,11%).

Werkkapitaal

Het saldo van vorderingen en kortlopende schulden per eind 2016 bedroeg € 569.507 (2015: € 175.791). Dit saldo bevat per eind 2016 een voorwaardelijke schenking aan RCO House van € 500.000.

Er waren eind 2016 geen bestedingen c.q. schenkingen aan het Koninklijk Concertgebouworkest die nog na balansdatum moeten worden voldaan. Ook zijn er ultimo 2016 geen vorderingen uit hoofde van legaten of nalatenschappen opgenomen.

Resultaat 2016

De baten uit eigen fondsenwerving in 2016 van in totaal € 2.544.145 (2015: € 2.736.332) bevatten ontvangsten voor het project RCO House van totaal € 505.000.

Omdat ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 de start van het project RCO House onzeker was, zijn daar geen baten en lasten voor begroot. Het project is in de zomer van 2016 van start gegaan. Exclusief baten voor RCO House bedroegen in 2016 de baten uit eigen fondsenwerving € 2.039.145 en lagen daarmee € 200.667 boven budget. Een substantieel deel van de baten is afkomstig uit periodieke schenkingen, met name van Gouden Gilde leden, stichters van Fondsen op Naam en leden van de zakelijke kring De Salon. Enkele verwachte schenkingen die in de begroting 2016 waren meegenomen, werden niet in 2016 geëffectueerd. Deze zullen naar alle waarschijnlijkheid, in ieder geval voor een deel, alsnog in 2017 worden ontvangen.

De som van de lasten bedroeg in 2016 € 2.194.484. Hierin zijn begrepen wervingskosten voor RCO House voor een bedrag van € 159.763. Net als bij de baten voor dit project is ook voor daarmee samenhangende (wervings)kosten geen bedrag begroot in 2016. Zonder deze kosten bedroeg de som der lasten € 2.034.721 tegenover een begroting van € 1.976.978. Daarmee waren de lasten € 57.743 boven begroting. Dit wordt volledig verklaard doordat de bestedingen aan de doelstelling boven budget lagen.

In 2016 werd € 1.502.178 besteed aan de doelstelling. Dit is in lijn met de begroting. De kosten van de eigen organisatie (uitvoeringskosten) waren in 2016 € 548.189 (2015: € 358.649) en daarmee boven de begroting. De stijging van de kosten in verhouding tot 2015 hangt samen met een nieuwe organisatiestructuur waarbij in de loop van het jaar nieuwe medewerkers werden aange-trokken en in de aanloop daarnaartoe, gebruik werd gemaakt van tijdelijke medewerkers.

Toerekening kosten aan activiteiten

De kosten eigen organisatie worden toegerekend aan de verschillende activiteiten van de Stichting Donateurs, conform de daarvoor geldende handreiking van Goede Doelen Nederland (voorheen VFI), de branchevereniging van landelijk wervende goede doelen. Deze activiteiten bestaan uit het besteden van gelden, het werven van fondsen en beheer en administratie.

Besteding aan doelstelling

Over 2016 betrof de bestedingsratio 57,6%. Dit betekent dat 57,6% van de totale ontvangen baten uit fondsenwerving in 2016 werd besteed aan het doel van de Stichting. In dit percentage zijn echter niet meegenomen de investeringen die door de Stichting Donateurs werden gedaan in 2016 bij de verwerving van hoogwaardige muziekinstrumenten en de toevoeging aan het Endowment fund van het orkest. Die groei van instrumentencollectie en endowment wordt uiteraard ook tot een primaire doelstelling van de stichting gerekend. Het bestedingspercentage is lager dan begroot, omdat de baten uit fondsenwerving ruim boven budget uitkwamen. De bestedingen aan het KCO waren marginaal lager dan begroot, maar de toegerekende uitvoeringskosten waren hoger.

Kosten van fondsenwerving

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelde voor het CBF-keurmerk als norm voor de kosten van fondsenwerving, als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving, een gemiddelde over drie jaar van maximaal 25%. Met de CBF-erkenning per 1 januari 2016 is dit maximum komen te vervallen. In 2016 bedroegen de kosten als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving voor de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest 25,1%. Het gemiddelde over

de afgelopen drie jaar komt daarmee op 19,8%. Het in 2016 gerealiseerde percentage kwam boven het begrote percentage van 22,8%, omdat er bij de start van het project RCO House aanzienlijke aanloopkosten gemaakt zijn.

Kosten beheer en administratie

Het bestuur hanteert als norm voor het percentage kosten beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten, dat dit op langere termijn minder is dan 3,5%. In 2016 werd een percentage gerealiseerd van 2,5%, waarmee het 3-jaars gemiddelde uitkomt op 2,3 procent.

Kosten van beleggingen

De kosten van beleggingen stegen in 2016 van € 58.016 naar € 64.497. De kosten van vermogensbeheer bedragen ongeveer 0,5 procent van de totaal beheerde effectenportefeuille.

Risico's

De Stichting Donateurs heeft de volgende risico's geïdentificeerd, die een bedreiging kunnen vormen voor de continuïteit: De instrumenten die de Stichting Donateurs bezit, zijn verzekerd. Het grootste deel van de waarde van deze instrumentencollectie betreft uitzonderlijke instrumenten. In geval van een verzekeringsuitkering, bijvoorbeeld in geval van verlies of ernstige schade, zal het vervangen van dergelijke instrumenten tijd en moeite kosten. Het vinden van vervangings- of leeninstrumenten zal dan een mogelijke oplossing moeten bieden. Hierin kan echter niet op voorhand volledig worden voorzien.

Rendement van beleggingen – De omvang van de effectenportefeuille bedraagt € 12 miljoen. Aan het houden van effecten zijn risico's verbonden. Op basis van een langetermijnvisie, strategische uitgangspunten en economische verwachtingen, kiest de Stichting Donateurs voor een afgewogen verhouding tussen risico en rendement. Daarbij moet een brede spreiding over diverse beleggingscategorieën zorgen voor het verminderen van ondernemings-, land- of valuta specifieke beleggingsrisico's. Het beleggingsbeleid wordt periodiek in het bestuur besproken.

Kredietrisico - Het kredietrisico heeft betrekking op het oninbaar worden van een vordering die de Stichting Donateurs heeft op een tegenpartij. Bijvoorbeeld de vordering op de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest die verantwoord is onder Overige Vorderingen, is niet gegarandeerd en betreft een voorwaardelijke schenking die teruggedraaid wordt indien besloten zou worden om niet over te gaan tot de verdere verbouwing en ontwikkeling van RCO House. De middelen die met deze voorwaardelijke schenking gemoeid zijn gegaan, worden in dat geval teruggestort naar de Stichting Donateurs.

De obligaties en spaarfaciliteiten waarin belegd wordt, worden doorgaans door rating agencies beoordeeld. Van de portefeuille van obligaties en spaarfaciliteiten wordt een zeer klein deel belegd in High Yield obligaties. Het kredietrisico van de gehele vastrentende portefeuille wordt beperkt door een goede spreiding over obligaties en het grotendeels toepassen van actief beheer van de portefeuille. Een deel van de portefeuille is geïnvesteerd in spaarfaciliteiten bij banken die voldoen aan strikte eisen met betrekking tot het tegenpartijrisico (waaronder de credit rating). De liquide middelen, met uitzondering van liquide middelen die onderdeel zijn van een beleggingsmandaat, zijn ondergebracht bij twee banken: ABN Amro en ING.

Valutarisico - Het valutarisico is het risico van schommelingen in de waarde van in vreemde valuta luidende posten als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. Het valutarisico in de effectenportefeuille wordt beperkt door de beleggingen te spreiden over vaste en zakelijke waarden die in verschillende wereldregio's (met daaraan gerelateerde valuta) (Europa, Verenigde Staten, Azië en opkomende markten).

Renterisico - Renterisico is de invloed die schommelingen in de rente hebben op de toekomstige winstgevendheid. Het renterisico is voornamelijk geconcentreerd in de portefeuille vastrentende waarden. Een stijging van de rente zal koersverlies veroorzaken. Het renterisico wordt beperkt door een goede spreiding over looptijden in de portefeuille, beleggingen in bedrijfsobligaties (waarvan het koersverloop tevens afhankelijk is van de bedrijfsresultaten) en een actief beheer van de portefeuille. Een deel van de portefeuille is geïnvesteerd in spaarfaciliteiten met een beperkt renterisico.

Amsterdam, 20 maart 2017

A.M. van Westerloo, voorzitter
E.A. Lens, penningmeester

Chef-dirigent Daniele Gatti

JAARREKENING 2016

BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA	2016	2015
1. Materiële vaste activa		
Voor de doelstelling (muziekinstrumenten)	5.399.457	5.519.099
2. Effecten	12.333.560	11.566.154
3. Vorderingen	708.380	244.101
4. Liquide middelen	3.675.297	3.657.998
TOTAAL ACTIVA	22.116.694	20.987.352
PASSIVA	2016	2015
5. Reserves en fondsen (eigen vermogen)		
<i>reserves</i>		
Stichtingskapitaal	23	23
Reserve als bron van inkomsten	14.329.583	14.026.297
Reserve financiering activa (muziekinstrumenten)	5.399.457	5.519.099
	19.729.063	19.545.419
<i>fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen op naam	1.434.120	1.373.623
Bestemmingsfonds RCO House	814.638	0
	21.977.821	20.919.042
6. Kortlopende schulden		
Crediteuren	92.018	48.993
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	13.646	0
Vakantiedagen en -geld	22.740	8.944
Overige schulden	10.469	10.373
	138.873	68.310
TOTAAL PASSIVA	22.116.694	20.987.352

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

FONDSENWERVING	rekening 2016	begroting 2016	rekening 2015
1. Baten uit eigen fondsenwerving			
Baten van particulieren	2.212.895	1.668.478	2.500.832
Baten van bedrijven	181.250	170.000	160.500
Baten van andere organisaties zonder winststreven	150.000	0	75.000
Som van de geworven baten	2.544.145	1.838.478	2.736.332
2. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	65.000	60.000	65.000
SOM DER BATEN	2.609.145	1.898.478	2.801.332

LASTEN			
3. Besteed aan doelstelling			
Steun aan Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	1.251.419	1.297.500	1.127.599
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	5.950	8.500	5.800
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	244.809	206.315	157.176
Totaal bestedingen	1.502.178	1.512.315	1.290.575
4. Wervingskosten			
Kosten eigen fondsenwerving:			
(In)directe verwervingskosten	388.926	205.000	289.296
Uitvoeringskosten	248.979	213.815	166.544
	637.905	418.815	455.840
5. Kosten beheer en administratie	54.402	45.848	34.929
SOM DER LASTEN	2.194.484	1.976.978	1.781.344
Saldo voor financiële baten en lasten	414.661	-78.500	1.019.988
6. Saldo financiële baten en lasten	644.118	78.500	506.626
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	1.058.779	0	1.526.614

Overschot is toegevoegd/onttrokken aan:			
Vrij besteedbaar vermogen (restant winstverdeling)	612.924	pm	309.819
Vastgelegd vermogen:			
Fonds activa doelstelling	-119.642	pm	1.135.095
Fonds op naam	60.497	pm	81.700
Fonds RCO House	505.000	pm	0
	1.058.779	0	1.526.614

OPBOUW RATIO'S	3-jaars gemiddelde	rekening 2016	begroting 2016	rekening 2015	rekening 2014
Kosten eigen fondsenwerving * als percentage van baten uit eigen fondsenwerving	19,8%	25,1%	22,8%	16,7%	17,6%
Bestedingsratio van de totale baten	45,3%	57,6%	79,7%	46,1%	32,2%
Percentage beheer en administratie	2,3%	2,5%	2,3%	2,0%	2,6%
Kosten fondsenwerving totaal als percentage van de totale baten	19,4%	26,9%	25,7%	18,3%	12,9%
Bestedingsdeel van de totale lasten	70,2%	68,5%	76,5%	72,4%	69,6%

* Volgens CBF-richtlijn geldt een maximum 3-jaars gemiddelde van 25%

KASSTROOMOVERZICHT

KASSTROOMOVERZICHT	*) 1.000 euro	2016	2015
1. Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo van baten en lasten		1.059	1.527
Ongerealiseerde koersresultaat effecten		-417	-314
		642	1.213
Bij:			
Mutatie voorzieningen		0	0
Afschrijving materiële vaste activa		54	49

Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	696	1.263

Mutatie vorderingen	-464	337
Mutatie kortlopende schulden	71	-774

Netto kasstroom uit operationele activiteiten	301	826

2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-86	-1.374
Desinvesteringen in materiële vaste activa	152	189
Mutatie effecten - netto inleg/onttrekking	-157	-743
Mutatie effecten - herbelegging inkomsten	-193	-161

Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-284	-2.089

3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (1-2-3)	17	-1.263

Liquide middelen einde boekjaar	3.675	3.658
Liquide middelen begin boekjaar	3.658	4.921
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	17	-1.263

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de 'Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (hierna KCO) en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords'.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangst en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650, Fondsenwervende organisaties vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen (uitgangspunten) zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op een duidelijke wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Richtlijn verslaggeving fondsenwervende organisaties

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest draagt het CBF-KEUR sinds 2003. Dit is een keurmerk dat door de Stichting Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende organisaties die voldoen aan de gestelde eisen vastgelegd in het Reglement CBF-Keur. Het financieel jaarverslag is ingericht volgens Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties die is gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en de besteding van de

gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze inrichting is tevens één van de voorwaarden voor het verkrijgen van het CBF-Keur. Vastgesteld moet worden dat deze stringente verslaglegging voor een vermogensfonds evenwel op een aantal punten onduidelijkheden oproept. In de verschillende toelichtingen is geprobeerd de gewenste helderheid te scheppen.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is gevestigd op de Jacob Obrechtstraat 51 te Amsterdam.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van RJ 650 Fondsenwervende organisaties en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze vernieuwde standaard dient te worden toegepast op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017. De Richtlijn mag op eerdere boekjaren worden toegepast. De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest heeft voor deze vervroegde toepassing gekozen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, tenzij anders vermeld. De vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Materiële vaste activa

Met betrekking tot de waardering van de muziekinstrumenten wordt onderscheid gemaakt tussen strijkinstrumenten, blaasinstrumenten en overige instrumenten. De strijkinstrumenten worden gewaardeerd tegen de aankoopwaarde, respectievelijk verkrijgingsprijs bij schenking. Over de strijkinstrumenten wordt niet afgeschreven. De blaasinstrumenten en de overige instrumenten worden gewaardeerd tegen aankoopwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. De materiële vaste activa worden per balansdatum beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen. Eventuele

Close-up Portretconcert: Gustavo Núñez, Vlnr; Junko Naito, viool; Anna de Vey Mestdagh, viool; Roland Krämer, altviool; Gustavo Núñez, fagot; Christina Edelen, klavecimbel; Fred Edelen, cello; Georgina Poad, contrabas; Simon Van Hoven, contrafagot (niet op de foto)

waardeverminderingen worden direct ten laste gebracht van het resultaat.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Alle effecten zijn opgenomen in de handelsportefeuille. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Transactiekosten die toe te rekenen zijn aan effecten worden rechtstreeks verantwoord in de staat der baten en lasten.

Vorderingen

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Reserves en fondsen bestaan uit het stichtingskapitaal, een reservering als bron van inkomsten, een reserve voor financiering activa en bestemmingfondsen op naam. De reserve als bron van inkomsten heeft het karakter van een algemene reserve. De reservering financiering activa betreft vermogen dat is vastgelegd in activa die worden aangewend voor de bedrijfsvoering (muziekinstrumenten). Bestemmingsfondsen worden gevormd voor toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Voor de besteding van deze gelden zijn door derden beperkingen opgelegd.

Lang- en kortlopende schulden

Kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De Stichting heeft geen schulden langer dan een jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Begroting

Overeenkomstig de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende organisaties is in het financieel jaarverslag naast de vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar de begroting van het verslagjaar opgenomen in de staat van baten en lasten. Deze begroting is door het bestuur van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest goedgekeurd.

Baten

De opbrengsten bestaan uit ontvangen donaties, giften, schenkingen, legaten, nalatenschappen en het resultaat van beleggingen in het verslagjaar, alsmede alle overige aan enig boekjaar toe te rekenen baten. Een onderdeel van de overige baten betreft de verhuur van instrumenten aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest; de opbrengst is ruim voldoende om de kosten van verzekering en onderhoud te dekken.

De toegezegde periodieke uitkeringen worden als baten verantwoord in het jaar van ontvangst. Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetroffende activa en passiva.

Dividenden

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde effecten worden verantwoord zodra het recht hierop is verkregen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten

gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Lasten

De lasten betreffen de op het jaar betrekking hebbende kosten en worden onderverdeeld naar de volgende vier categorieën:

- bestedingen aan de doelstelling
- kosten eigen fondsenwerving
- kosten van beleggingen
- kosten van beheer en administratie

Kantoor- en personeelskosten worden middels een verdeelsleutel op basis van de uren besteding van het personeel toegewezen aan de volgende drie categorieën: 45% wordt toegerekend aan wervingskosten, 45% aan lasten besteed aan de doelstelling en de overige 10% aan beheer- en administratielasten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen op materiële vast activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde en op basis van de verwachte economische levensduur.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds ABP. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Dirigent Iván Fischer en hoornist Félix Dervaux repeteren op alpenhoorn voor de surprise act van die avond tijdens het Essentials concert

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

Vaste activa

1. Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering

Door de Stichting worden de hoogwaardige instrumenten verhuurd aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest. Het verloop van de bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering is als volgt:

MATERIËLE VASTE ACTIVA				
	strijk-instrumenten	blaas-instrumenten	overige instrumenten	totaal
Stand per 1 januari 2016				
Aanschafwaarde	5.200.636	575.540	553.880	6.330.057
Cumulatieve afschrijvingen	0	-331.879	-479.079	-810.958
	5.200.636	243.662	74.801	5.519.099
Mutaties 2015				
Investerings	3.765	74.370	7.707	85.842
Desinvesteringen	aanschafwaarde	-131.765	-10.756	0
	cum. afschrijving	0	-9.238	0
Afschrijvingen	0	-39.525	-14.200	-53.725
	-128.000	14.851	-6.493	-119.642
Stand per 31 december 2016				
Aanschafwaarde	5.072.637	639.154	561.587	6.273.378
Cumulatieve afschrijvingen	0	-380.642	-493.279	-873.921
BOEKWAARDE	5.072.637	258.513	68.308	5.399.457
Afschrijvingspercentages	0%	10%	10%	

De afschrijvingen van de blaas- en overige instrumenten worden naar tijdsgelang vanaf het moment van ingebruikneming berekend. In 2016 is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen.

2. Effecten

EFFECTEN	beurswaarde ultimo 2016	beurswaarde ultimo 2015
Stand per 1 januari	11.566.154	10.348.537
Stortingen/(onttrekkingen)	350.573	903.994
Koers- en valutaresultaat	416.833	313.623
STAND PER 31 DECEMBER	12.333.560	11.566.154

De effecten zijn voor rekening en risico van de Stichting in beheer gegeven aan ABN Amro bank en staan ter vrije beschikking van de Stichting. Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het risicoprofiel van de beleggingen kan omschreven worden als matig defensief. Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van plus of minus circa 10%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten. Het resultaat op de beleggingen bedroeg in 2016 4,20% (2015: 4,11%).

Vlottende activa

3. Vorderingen

Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2016	31 december 2015
Rente	5.731	10.292
Belasting	39.364	33.244
Debiteuren	50.115	77.974
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	0	93.115
Rekening-courant St. Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest	500.000	0
Overige vorderingen	113.170	29.476
TOTAAL	708.380	244.101

Overige vorderingen hebben voornamelijk betrekking op vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen. Daarnaast is eind 2016 een voorwaardelijke schenking van € 500.000 gedaan aan de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest in verband met de realisatie van een nieuw kantoorpand met oefenruimtes en een ensemblezaal. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. Het maximale kredietrisico per balansdatum is de reële waarde van elke post uit de vorderingen zoals bovenstaand omschreven.

4. Liquide middelen

Dit betreft de direct opeisbare gelden bij bankinstellingen, de rekeningcourant-saldi en deposito's. Het totaal aan liquide middelen op 31 december 2016 bedraagt € 3.675.297.

5. Reserves en fondsen

De mutaties in reserves en fondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

MUTATIES IN RESERVES EN FONDSEN				
	1 januari 2016	exploitatiesaldo	overige mutaties	31 december 2016
Reserves				
Stichtingskapitaal	23	0	0	23
Reserve als bron van inkomsten	14.026.297	612.924	-309.638	14.329.583
Reserve financiering activa	5.519.099	-119.642	0	5.399.457
	19.545.419	493.282	-309.638	19.729.063
Fondsen				
Bestemmingsfondsen op naam	1.373.623	60.497	0	1.434.120
Bestemmingsfonds RCO House	0	505.000	309.638	814.638
	1.373.623	565.497	309.638	2.248.758
	20.919.042	1.058.779	0	21.977.821

Reserve als bron van inkomsten

Om de continuïteit in de steunverlening aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest te kunnen waarborgen is gekozen voor de opbouw van een vermogensfonds. Het opbouwen van deze reserve is een hoofdactiviteit van de Stichting Donateurs: met het rendement van dit vermogen kunnen concrete projecten gefinancierd worden. Het verworven vermogen blijft, ook op de lange termijn, in stand door te investeren in instrumenten, die passen bij de unieke klankkeur van het Koninklijk Concertgebouworkest en te beleggen in hoogwaardige financiële waarden. Vervolgens kan met het rendement van het besteedbaar vermogen jaarlijks een aantal concrete projecten worden gefinancierd.

Reserve financiering activa

De reserve financiering activa geeft het bedrag aan dat duurzaam is vastgelegd in muziekinstrumenten.

SPECIFICATIE / VERLOOP BESTEMMINGSFONDSEN OP NAAM				
	1 januari 2016	toevoeging boekjaar	onttrekking boekjaar	31 december 2016
N.N. / bestemd voor educatieve activiteiten	65.066	6.500	5.000	66.566
N.N. / bestemd voor educatieve activiteiten	48.000	0	2.400	45.600
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	163.592	0	11.000	152.592
Willem Mengelberg Fonds	280.000	0	11.025	268.975
Christiaan Vlek Fonds	90.512	3.000	900	92.612
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500	0	0	50.500
Jacobson Fonds	39.640	10.000	3.300	46.340
Els Mosler Fonds	72.170	11.600	7.304	76.466
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	55.000	0	2.901	52.099
Irwan Rachman Fonds	72.186	10.000	5.000	77.186
Für Elise Fonds	0	0	0	0
Huib Kersten Fonds	52.719	15.000	0	67.719
De Witt Wijnen Fonds	36.400	10.000	9.000	37.400
In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	44.000	0	0	44.000
Pan Fonds	47.500	0	5.566	41.934
Alfred Nijkerk Fonds	80.000	30.000	0	110.000
Frances Fonds	20.000	27.500	25.000	22.500
CS Fonds	4.818	5.000	1.719	8.099
Het Mozartgenootschap	28.650	10.100	1.938	36.812
Kirill Kondrashin Fonds	60.000	0	10.000	50.000
Sjoerd van den Berg Fonds, voor jong & nieuw publiek	44.120	1.000	6.825	38.295
Ben Pauw Fonds	13.750	20.000	6.825	26.925
Greta Steneker-van der Drift Fonds	5.000	5.000	0	10.000
Burgerhout Fonds	0	11.500	0	11.500
TOTAAL	1.373.623	176.200	115.703	1.434.120

SPECIFICATIE / VERLOOP BESTEMMINGSFONDS RCO HOUSE				
	1 januari 2016	toevoeging boekjaar	onttrekking boekjaar	31 december 2016
RCO House	0	814.638	0	814.638

In 2016 is € 814.000 toegevoegd aan een nieuw bestemmingsfonds in verband met het project RCO House. Hiervan is een bedrag van € 505.000 ontvangen in 2016. Het restant van € 309.000 werd in 2014 en 2015 ontvangen en is destijds aan de reserve als bron van inkomsten toegevoegd aangezien er toen nog geen sprake was van concrete plannen voor RCO House.

Doelstelling per fonds

De doelstellingen van de fondsen worden in het jaarverslag toegelicht.

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden bestaan uit crediteuren, de rekening courantverhouding met het Koninklijk Concertgebouworkest, vakantiedagen en -geld en overige schulden. De rekening courantverhouding met het KCO betreft in rekening gebrachte salariskosten en doorbelaste overige kosten, gecorrigeerd met verschuldigde schenkingen en huur instrumenten in 2016. Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2016	31 december 2015
Crediteuren	92.018	48.993
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	13.646	0
Vooruitontvangen gelden	22.740	8.944
Overige schulden	10.469	10.373
TOTAAL	138.873	68.310

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1. Baten uit eigen fondsenwerving

BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING			
	2016	begroting 2016	2015
Donaties, giften en schenkingen	1.464.542	1.468.478	1.976.221
Donaties, giften en schenkingen m.b.t. RCO House	505.000	0	0
Legaten	42.057	100.000	45.019
Nalatenschappen	201.296	100.000	479.592
Totaal baten van particulieren	2.212.895	1.668.478	2.500.832
De Salon	181.250	170.000	160.500
Totaal baten van bedrijven	181.250	170.000	160.500
Andere organisaties zonder winststreven	150.000	0	75.000
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven	150.000	0	75.000

De baten van particulieren waren € 544.000 hoger dan begroot, met name door de start van de wervingscampagne voor RCO House (€ 505.000). Inkomsten uit legaten en nalatenschappen zijn, gezien hun aard, moeilijk te begroten en kunnen jaarlijks sterk fluctueren. In 2016 werd een legaat en een aandeel in een nalatenschap ontvangen.

Tot en met 2016 is voor € 32.252.850 aan giften ontvangen en toezeggingen gekregen. Daarvan was ultimo 2016 een bedrag van € 27413.602 ontvangen. Het nog te ontvangen bedrag van € 4.664.248 is hieronder gespecificeerd. Hiervan heeft € 1.674.000 betrekking op RCO House.

jaar	bedrag
1993 t/m 2015	24.869.457
ontvangen in het boekjaar 2016	2.544.145
ontvangen tot en met jaar 2016	27.413.602
nog te ontvangen (voornamelijk periodieke schenkingen):	
2016 achterstallig	141.020
2017	1.174.039
2018	1.380.657
2019	991.882
2020	737.450
latere jaren	239.200
	4.664.248
	32.077.850
De Salon nog te ontvangen:	
2015 achterstallig 6.250	pm
2016 achterstallig 27.500	Deze bedragen zijn opgenomen onder de post vorderingen en wordt verantwoord bij de opbrengsten in het boekjaar 2016.
2017	110.000
2018 en latere jaren	65.000
TOTAAL	32.252.850

* De steun aan het KCO was € 44.000 lager dan begroot door met name minder kosten in verband met instrumenten (c. € 30.000). De realisatie bevat daarnaast een boekverlies van € 92.000 op verkoop van twee altviolen die niet actief bespeeld werden. Ondanks het feit dat de verkoopopbrengst lager zou uitvallen dan de netto boekwaarde, is besloten tot verkoop.

2. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

OVERIGE BATEN			
	2016	begroting 2016	2015
Opbrengst verhuur instrumenten	65.000	60.000	65.000
TOTAAL OVERIGE BATEN	65.000	60.000	65.000

De instrumentencollectie wordt tegen vergoeding ter beschikking gesteld aan het KCO.

3. Besteed aan doelstelling*

BESTEED AAN DOELSTELLING			
	2016	begroting 2016	2015
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	53.721	75.000	49.429
Premie verzekeringen instrumenten	82.697	100.000	65.671
Onderhoud instrumenten	57.649	50.000	32.531
Boekverlies instrumenten	91.775	0	0
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	112.084	155.000	145.250
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	5.000	0	0
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	2.400	0	0
Bestedingen Bernard Haitink Fonds	11.000	12.500	4.500
Bestedingen Willem Mengelberg Fonds	11.025	14.000	7.252
Bestedingen Christiaan Vlek Fonds	900	8.000	13.105
Bestedingen van Ees - Havenstein Fonds	0	0	0
Bestedingen Jacobson Fonds	3.300	10.000	2.019
Bestedingen Els Mosler Fonds	7.304	5.000	6.464
Bestedingen Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds	2.901	2.000	2.233
Bestedingen Irwan Rachman Fonds	5.000	10.000	0
Bestedingen Fur Elise Fonds	0	0	0
Bestedingen Huib Kersten Fonds	0	0	9.081
Bestedingen De Witt Wijnen Fonds	9.000	5.000	0
Bestedingen In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	0	10.000	100
Bestedingen Pan Fonds	5.566	5.000	325
Bestedingen Alfred Nijkerk Fonds	0	0	0
Bestedingen Frances Fonds	25.000	5.000	0
Bestedingen CS Fonds	1.719	10.000	2.342
Bestedingen 'Het Mozart Genootschap'	1.938	2.500	0
Bestedingen Kondrashin Fonds	10.000	0	0
Bestedingen Sjoerd van den Berg Fonds...	6.825	0	0
Bestedingen Ben Pauw Fonds	6.825	5.000	0
Bestedingen Greta Steneker - van der Drift Fonds	0	0	0
Bestedingen overig:	0	10.000	0
Overige bijdragen aan familieconcerten, educatieve- en artistieke projecten	467.790	533.500	537.297
Bijdrage aan automatiseringskosten (CRM-systeem)	20.000	20.000	0
RCO Universe	250.000	250.000	250.000
	1.251.419	1.297.500	1.127.599
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.950	5.500	5.800
Bijdrage huur muziekinstrumenten (derden, waaronder NMF)	0	3.000	0
TOTAAL STEUN/ONDERSTEUNING DOELSTELLING	1.257.369	1.306.000	1.133.399
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling (tabel 1 / kolom 1)	244.809	206.315	157.176
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.502.178	1.512.315	1.290.575

4. Wervingskosten

KOSTEN EIGEN FONDSENWERVING			
(In)directe verwervingskosten	begroting		
	2016	2016	2015
Bijeenkomsten/werving particulieren	119.596	80.000	116.030
Wervingskosten RCO House	159.763	0	0
Bijeenkomsten/werving De Salon	43.861	40.000	35.310
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden	64.471	40.000	123.695
Publiciteit	1.235	45.000	14.261
	388.926	205.000	289.296
Uitvoeringskosten (zie tabel I / kolom 2)	248.979	213.815	166.544
TOTAAL WERVINGSKOSTEN	637.905	418.815	455.840

In de realisatie van de directe wervingskosten is ten opzichte van de begroting een overschrijding van c. € 184.000 geweest, die veroorzaakt is door de wervingscampagne voor RCO House (€ 160.000) en hogere kosten voor de reis met donateurs naar de Verenigde Staten.

5. Kosten beheer en administratie doelstelling

	(zie tabel I / kolom 3)	54.402	45.848	34.929		
TABEL I Lasten verdeling en toerekening aan de doelstelling						
	doelstelling	wervings-	beheer en	totaal	begroting	totaal
	steun aan KCO	kosten	admin.	2016	2016	2015
Steun aan St. KCO	1.251.419			1.251.419	1.297.500	1.127.599
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO	5.950			5.950	8.500	5.800
Bijeenkomsten/ werving particulieren		119.596		119.596	80.000	116.030
Wervingskosten RCO House		159.763		159.763	0	0
Bijeenkomsten/werving de Salon		43.861		43.861	40.000	35.310
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden		64.471		64.471	40.000	123.695
Publiciteit		1.235		1.235	45.000	14.261
Uitvoeringskosten						
Salaris	146.083	146.083	32.463 *	324.628	277.701	262.465
Sociale lasten	14.335	14.335	3.186 *	31.855	33.324	31.226
Pensioenlasten	11.116	11.116	2.470 *	24.702	41.453	32.938
Overige personeelskosten	18.534	18.534	4.119 *	41.186	20.000	23.745
Kantoorkosten	54.373	54.373	12.083 *	120.828	85.000	-1.608
Bestuur/afd. e.d.	369	369	82	820	1.000	515
Databeheer	0	197	0	197	0	2.440
Overige algemene kosten:						
Notariskosten	0	3.973	0	3.973	7.500	6.928
Totaal uitvoeringskosten	244.809	248.979	54.402	548.189	465.978	358.649
TOTAAL	1.502.178	637.905	54.402	2.194.484	1.976.978	1.781.344

* Van de salariskosten en kantoorkosten is 45% bestemd voor het beheer van de collectie muziekinstrumenten, 45% is besteed aan fondsenwerving en 10% is besteed aan algemene beheer- en administratiekosten. De uitvoeringskosten waren hoger dan begroot vanwege uitbreiding van personeel inclusief wervingskosten.

6. Saldo financiële baten en lasten

SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
	begroting		
	2016	2016	2015
Inkomsten effectenportefeuille	288.022	150.000	246.700
Koers- en valutaresultaat effecten	416.833	0	313.625
Rente liquide middelen (bank- en spaarrekeningen)	4.673	0	10.174
	709.528	150.000	570.499
Kosten van beleggingen	-64.497	-70.000	-58.016
Overige bankkosten	-913	-1.500	-5.857
TOTAAL SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	644.118	78.500	506.626

De baten uit beleggingen worden prudent begroot. De stijging ten opzichte van vorig jaar wordt vooral verklaard door koersstijgingen. De rente op spaartegoeden daalde evenals voorgaand jaar. De met de beleggingen samenhangende kosten bedroegen in 2016 € 64.497. Dit is een toename van € 6.481 ten opzichte van 2015. Deze stijging wordt verklaard door de toename van waarde van de beleggingen vanaf eind 2015.

PERSONEEL			
	rekening	begroting	rekening
	2016	2016	2015
Gemiddeld aantal personeelsleden	4,4	5,0	4,6
Totaal bezoldiging bestuurders en toezichhouders	0	0	0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichhouders	0	0	0

De Stichting heeft geen werknemers in dienst. Het personeel wordt doorbelast vanuit Stichting Koninklijk Concertgebouworkest. In 2016 is de directiefunctie komen te vervallen. In 2016 is er derhalve geen sprake van een directiebezoldiging (2015: € 99.327).

Verbonden partijen

A. Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (KCO)

Aard der activiteiten

De Stichting stelt zich ten doel de bevordering van de Nederlandse muziekcultuur door het in stand houden van het Koninklijk Concertgebouworkest en het doen geven van muziekuitvoeringen door dit orkest, alsmede door alle andere aan dit doel dienstige wettelijke middelen.

- Prestaties door KCO
- administratieve dienstverlening (om niet)
  - het verzekeren van de ter beschikking gestelde instrumenten
  - het tegen vergoeding ter beschikking stellen van personeel

- Prestaties jegens KCO
- het tegen vergoeding ter beschikking stellen van haar instrumenten aan de leden van het Koninklijk Concertgebouworkest
  - het bijeenbrengen van gelden ten behoeve van het doel van het KCO

B. Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest

Aard der activiteiten

De stichting heeft ten doel het houden, beheren en exploiteren van registergoederen ten behoeve van het Koninklijk Concertgebouworkest.

- Prestaties door de Stichting Beheer Vastgoed
- het vanaf eind 2018 beschikbaar stellen van kantoorruimtes, oefenruimtes en een ensemblezaal voor musici van het Koninklijk Concertgebouworkest

- Prestaties jegens de Stichting Beheer Vastgoed
- het bijeenbrengen van gelden ten behoeve van het doel van de Stichting Beheer Vastgoed

C. Stichting Caecilia

In 1999 werden alle bezittingen en schulden van de Stichting Caecilia overgedragen aan de Stichting Donateurs. De stichting heeft sindsdien geen activiteiten ondernomen en is in 2016 geliquideerd.

Overige gegevens

1. Bestemming resultaat

Het saldo van baten en lasten bedraagt € 1.058.779 en de bestemming van dit resultaat is als volgt:

Besteedbaar vermogen	
Reserve als bron van inkomsten	612.924
Vastgelegd vermogen	
Fonds activa doelstelling	-119.642
Fonds op Naam	60.497
Fonds RCO House	505.000
TOTAAL	1.058.779

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

- De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2016;
  2. de staat van baten en lasten over 2016; en
  3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 20 maart 2017

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.H.G. Stengs RA en K. Ait Boukdir RA

BEGROTING 2017

Bijlage 1

BEGROTING	2016	realisatie 2016	2017
FONDSSENWERVING			
Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	1.468.478	1.464.542	1.428.850
Donaties, giften en schenkingen m.b.t. RCO House	0	505.000	2.000.000
Legaten	100.000	42.057	40.000
Nalatenschappen	100.000	201.296	160.000
De Salon	170.000	181.250	197.500
Andere organisaties zonder winststreven	0	150.000	75.000
	1.838.478	2.544.145	3.901.350
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
Opbrengst verhuur instrumenten	60.000	65.000	65.000
Som der baten	1.898.478	2.609.145	3.966.350
LASTEN			
Besteed aan doelstelling			
Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	1.297.500	1.251.419	1.291.350
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden	8.500	5.950	
Stichting Koninklijk Concertgebouworkest			5.000
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	206.315	244.809	202.050
Uitvoeringskosten RCO House	0	0	25.850
	1.512.315	1.502.178	1.524.250
Wervingskosten	22,8%	18,8%	10,8%
Kosten eigen fondsenwerving			
(In)directe verwervingskosten	205.000	229.163	212.000
Wervingskosten RCO House	0	159.763	146.750
Uitvoeringskosten	213.815	248.979	210.050
Uitvoeringskosten RCO House	0	0	27.850
	418.815	637.905	596.650
Kosten beheer en administratie	45.848	54.402	44.900
Kosten beheer en administratie RCO House			5.744
Kosten beheer en administratie	45.848	54.402	50.644
Som der lasten	1.976.978	2.194.484	2.171.544
Saldo voor financiële baten en lasten	-78.500	414.661	1.794.806
Rente, dividenden en koersresultaten	150.000	709.528	150.000
Kosten van beleggingen	-70.000	-64.497	-70.000
Overige bankkosten	-1.500	-913	-1.000
Saldo financiële baten en lasten	78.500	644.118	79.000
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	0	1.058.779	1.873.806

OVERSCHOT IS TOEGEVOEGD/ONTTROKKEN AAN:	2016	realisatie 2016	2017
Vrij besteedbaar vermogen	pm	612.924	pm
Vastgelegd vermogen:			
Fonds activa doelstelling	pm	-119.642	pm
Fonds op naam	pm	60.497	pm
Fonds RCO House	pm	505.000	pm
TOTAAL	0	1.058.779	0

Kerstmatinee onder leiding van Trevor Pinnock. Tjeerd Top, vioolsolo; Marlis Petersen, sopraan; Ursula Eittinger, mezzosopraan; Daniel Behle, tenor; en Michael Nagy, bariton. Mmv het Nederlands Kamerkoor

SPECIFICATIE BEGROTING	2016	realisatie 2016	2017
Donaties, giften en schenkingen			
Gouden Gilde: Periodieke schenkingen	400.000	444.275	433.643
Gouden Gilde: Eenmalige giften	58.510	162.776	117.500
Fondsen op Naam	171.600	175.200	168.600
Donaties t.b.v. Academie (geen fonds)	21.000	52.250	53.000
Diversen (t.b.v. instrumenten en dergelijke)	817.368	630.041	656.107
	1.468.478	1.464.542	1.428.850
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	75.000	53.721	55.000
Premie verzekeringen instrumenten	100.000	82.697	124.000
Onderhoud instrumenten	50.000	57.649	32.000
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	155.000	112.084	191.000
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	0	5.000	5.000
Bestedingen Fonds voor educatieve activiteiten (N.N.)	0	2.400	4.000
Bestedingen Bernard Haitink Fonds	12.500	11.000	5.000
Bestedingen Willem Mengelberg Fonds	14.000	11.025	10.000
Bestedingen Christiaan Vlek Fonds	8.000	900	7.500
Bestedingen van Ees - Havenstein Fonds	0	0	0
Bestedingen Jacobson Fonds	10.000	3.300	10.000
Bestedingen Els Mosler Fonds	5.000	7.304	10.000
Bestedingen Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds	2.000	2.901	1.500
Bestedingen Irwan Rachman Fonds	10.000	5.000	10.000
Bestedingen Für Elise Fonds	0	0	0
Bestedingen Huib Kersten Fonds	5.000	0	5.000
Bestedingen De Witt Wijnen Fonds	10.000	9.000	5.000
Bestedingen Hester Maria van Kralingen Fonds	5.000	0	7.500
Bestedingen Pan Fonds	5.000	5.566	2.500
Bestedingen Alfred Nijkerk Fonds	0	0	4.000
Bestedingen Frances Fonds	10.000	25.000	10.000
Bestedingen CS Fonds	2.500	1.719	1.700
Bestedingen 'Het Mozart Genootschap'	10.000	1.938	25.000
Bestedingen Kondrashin Fonds	0	10.000	2.500
Bestedingen Sjoerd van den Berg Fonds...	0	6.825	6.825
Bestedingen Ben Pauw Fonds	5.000	6.825	6.825
Bestedingen Greta Steneker - van der Drift Fonds	0	0	0
Bestedingen Burgerhout Fonds	0	0	0
Overige bijdragen aan familieconcerten, educatieve- en artistieke projecten	533.500	467.790	624.500
Bijdrage aan automatiseringskosten (CRM-systeem)	20.000	20.000	25.000
RCO Universe	250.000	250.000	100.000
	1.297.500	1.159.644	1.291.350
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.500	5.950	5.000
Bijdrage huur muziekinstrumenten (derden, w.o. NMF)	3.000	0	0
	8.500	5.950	5.000
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	206.315	244.809	227.900
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.512.315	1.410.403	1.524.250

Flutist Vincent Cortvrint tijdens de masterclass voor jong Zwitsers talent in Luzern

SPECIFICATIE UITVOERINGSKOSTEN EN SALARISKOSTEN BEHEER MUZIEKINSTRUMENTEN			
Begroting 2016			
Verdeling uitvoeringskosten			
	doelstelling steun KCO	fondsenwerving	beheer en administratie
Salaris	124.965	124.965	27.770
Sociale lasten	14.996	14.996	3.332
Pensioenlasten	18.654	18.654	4.145
Overige personeelskosten	9.000	9.000	2.000
Reis-/verblijfkosten			
Huisvestingskosten			
Kantoorkosten	38.250	38.250	8.500
Bestuur/afd. e.d.	450	450	100
Databeheer		0	
Overige algemene kosten			
Notariskosten		7.500	
Kosten beleggingen			
	206.315	213.815	45.848
Realisatie 2016			
Verdeling uitvoeringskosten			
	doelstelling steun KCO	fondsenwerving	beheer en administratie
SSalaris	146.083	146.083	32.463
Sociale lasten	14.335	14.335	3.186
Pensioenlasten	11.116	11.116	2.470
Overige personeelskosten	18.534	18.534	4.119
Reis-/verblijfkosten			
Huisvestingskosten			
Kantoorkosten	54.373	54.373	12.083
Bestuur/afd. e.d.	369	369	82
Databeheer		197	
Overige algemene kosten			
Notariskosten		3.973	
Kosten beleggingen			
	244.809	248.979	54.402
Begroting 2017			
Verdeling uitvoeringskosten			
	doelstelling steun KCO	fondsenwerving	beheer en administratie
Salaris	148.923	148.923	33.094
Sociale lasten	17.722	17.722	3.938
Pensioenlasten	19.404	19.404	4.312
Overige personeelskosten	10.800	10.800	2.400
Reis-/verblijfkosten			
Huisvestingskosten			
Kantoorkosten	30.600	30.600	6.800
Bestuur/afd. e.d.	450	450	100
Databeheer		2.000	
Overige algemene kosten			
Notariskosten		8.000	
Kosten beleggingen			
	227.900	237.900	50.644

ROOSTER VAN AFTREDEN BESTUURSLEDEN

Bijlage 2

bestuursleden	aangetreden	herbenoeming	2e termijn	aftreden
N. van Berge	17-10-2006	2010	2014	2018
M. Bakker	18-04-2006	2010	2014	2018
H. Kersten	02-03-2010	2014	2018	2022
E. Lens	22-04-2008	2012	2016	2020
J. Raes	04-06-2011	2015	2019	2023
F. van Westerloo	12-03-2014	2018	2022	2026
J. van der Steen	29-09-2016	2020	2024	2028
H. Rubingh	22-01-2015	2019	2023	2027
A. Nijboer	29-09-2016	2020	2024	2028

Tijdens zijn inauguratie als chef-dirigent kreeg Daniele Gatti, uit handen van de Minister van Cultuur Jet Bussemaker, de gouden baton overhandigd die Eduard van Beinum in 1956 kreeg op zijn 25ste verjaardag als chef-dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Het Koninklijk Concertgebouworkest

Daniele Gatti, chef-dirigent
Bernard Haitink, eredirigent
Mariss Jansons, conductor emeritus
Riccardo Chailly, conductor emeritus

Directie in 2016

Jan Raes, algemeen directeur
Joel Ethan Fried, adjunct-directeur artistieke zaken
David Bazen, adjunct-directeur zakelijk

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest

Jacob Obrechtstraat 51 / 1071 KJ Amsterdam

Postbus 78098 / 1070 LP Amsterdam

telefoon 020 305 10 10

bankrekening NL 10 ABNA 0446758906

donateurs@concertgebouworkest.nl

www.concertgebouworkest.nl/donateurs

eindredactie en tekst

Marije Bosnak

redactie en tekst

Anne Christin Erbe

Hanna Philips

tekstbijdrage

Marjolein Joosen (pag. 41)

beeld

Renske Vrolijk *cover (gouden fluit Emily Beynon),*

pag. 2, 4, 8, 15 (onder), 16-17, 24, 27, 45, 46-47, 53, 55, 58, 61 (boven), 62, 74, 89

Mladen Pikulic *pag. 11, 38–39, 40, 41, 42, 43, 61 (onder), 70, 87, 91*

Anne Dokter *pag. 15 (boven), 18 (boven), 52, 66*

Team V Architectuur – impressies RCO House, *pag. 20 t/m 23*

Henriette Henny *pag. 48, 56*

Gerdine Niemans *pag. 30, 33*

Hanna Philips *pag. 12*

Peter Tollenaar *pag. 34, 54*

Anne Christin Erbe *pag. 51 (onder), 89*

Marije Bosnak *pag. 28*

Benjamin Brolet *pag. 51 (boven)*

Ben Nienhuis *pag. 18 (onder)*

grafisch ontwerp

Atelier René Knip en Rens Martens

druk

Grafplaza

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van de Vereniging

van Fondsenwervende Instellingen (VFI) en aanvaardt de principes van goed bestuur,

zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen, ook bekend als de

'code Wijffels'. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau

Fondsenwerving (CBF) worden gesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-keur

voor Goede Doelen en mocht dit gedurende heel 2016 voeren.

mevrouw mr. A.M.E. van der Sluijs-Louwe Kooijmans / De heer en mevrouw Lugt-Rethans / De heer drs. P.J.H.M. Luijten / familie Lukowski / Jan Luycks

De heer R.J. van der Maal / De heer dr. H.R.E. van Maanen / De heer en mevrouw J. Manheim / De heer en mevrouw de Mare / Marion's Kinderfonds

De heer en mevrouw van Marle-Crommelin / Stichting Elise Mathilde Fonds / De heer en mevrouw G.A. May / Mazars Paardekooper Hoffman / Familie

Meerstadt / F.W.J. Meijer / Evert Meiling en Marry de Gaay Fortman / M.R. Meilink / De heer mr. R.H. Meppelink / De heer en mevrouw De Meulemeester

De heer mr. A.A. Meurer / De heer en mevrouw Mispelblom Beijer-Graafland / Jonkheer en mevrouw Mock-de Bruyn / Jaap en Ria Möhle-Hulleman

Rose-Marie en Eijk de Mol van Otterloo / Mevrouw M.J.M. Molenschot-Philips / Montaigne bv / Mevrouw E.R. Mosler-Reiss / Kees Mout / De heer

en mevrouw Muller-van de Leuv / De heer en mevrouw Muller-Bergsma / Mevrouw B.J. Muller-Voors / Stichting Mundo Crastino Meliori / De heer en

mevrouw Munnig Schmidt-Neubauer De heer A.H.J. Naber / Louise Nanning / Ton en Anne-Miek Nelissen-Hanssen / De heer mr. Th.A. van Nierop

De heer en mevrouw van Nieuwenhuizen-van Wessum / De heer en mevrouw Nieuwland / De heer A.F. Nijkerk / Lauren en Richard Nijkerk / Eveline

Nikkels Hotel Okura Amsterdam / De heer P. Oldenhove en mevrouw W.R. Stocks / De heer en mevrouw L. Ooms-Komst / De heer M.G.G. Oostvogel

Frank en Raya Oranje-Jorna / Mevrouw I. Ort-Thal Larsen / De heer dr. G.J. Oudemans / De heer en mevrouw Overberg-Geesink / Jochem en Saskia

Overbosch / De heer E.J. Overkamp en mevrouw A.J.A. Verhoog Pan Fonds / Ben Pauw Fonds / De heer P. Pavlov / Bart Peek / De heer en mevrouw

Peet-Hartman / De heer en mevrouw W.L. Peeters / Mevrouw M.W. de Pelijper-Pieksma / Babs Persoons / De heer en mevrouw Pekelharing-de Planque

De heer en mevrouw Peters-Asberg / De heer en mevrouw Piek-den Hartog / De heer en mevrouw Van der Pol-Schuurman / De heer en mevrouw Polet-

Trouwborst / Mevrouw N.P. de Pont / Mevrouw A. Posch-Holties / Hans Pot en Ronald Koning / Mevrouw mr. A.M. Prins-Jansen / De heer en mevrouw

Prior-Russel / De heer dr. P. Provó Kluit Jan en Cissy Raaijmakers / Irwan Rachman Fonds / De heer J. Raes / Mevrouw G. Rahusen-Ankersmit / Peter

Rauwerda / De heer B.L.P. van Reeken en mevrouw A. van Reeken-Slee / De heer en mevrouw Reeser Cuperus / De heer en mevrouw Reesink-de Vries

Mevrouw M.L. Reesink en de heer Q.A.M. Olsthoorn / Stichting Van Rees-Klatte / De heer en mevrouw Reibestein-van der Brug / De heer W. Rekvelt

P.S.A. Renaud / Ribbink van den Hoek Familiestichting / De heer en mevrouw Ribourdouille-Bakker / De heer J.P.M. Richter en de heer B.P. Schuurman

Truus und Gerrit van Riemsdijk Stiftung / De heer A.N. Rietveld / de heer H.A. van Rijbroek / De Roedel, executives and lifecoaching / Mevrouw P. Röell-

Heering / De heer en mevrouw de Roever-van Stalborch / De heer en mevrouw Rogaar-Burlage / De heer en mevrouw W. de Rooij / De heer en mevrouw

Van Rooijen-Buchwald / De heer en mevrouw Roorda-Avis / De heer en mevrouw Roos-Bruinse / De heer Rosen Jacobson en mevrouw Kellermann / De

heer en mevrouw Rote-de Raad / De heer H.M. Roukema / Sebald en Annet van Royen / Mevrouw R. Ruding-Hekking / Ad en Dieuwke de Ruiter / De

heer mr. J.W.M Russell / De heer mr. Ch.W. le Rütte De heer en mevrouw Samsom-Schalekamp / Mevrouw Sandberg-Praetorius / Mevrouw J.C. van

de Sande Bakhuyzen-de Marez Oyens / De heer en mevrouw Sanders-ten Holte / Miep Schalekamp-Kruseman / De heer en mevrouw van Schaik-Colijn

Mevrouw A.C. Schendstok-Stradmeijer / De heer W.E. Scherpenhuijsen Rom / De heer en mevrouw Schipper-Hofman / Mevrouw C.N. Schipper-Maarse

Mevrouw A.M. Scholten van Aschat-Sillem / De heer drs. H.M.C.M. Schölvinc / De heer ir. H. Schoone / De heer en mevrouw van der Schoot-van Voorst

Familie Van Schooten-Glasz / De heer en mevrouw Schraven-Swart / De heer en mevrouw Schreuders-Bais / De heer en mevrouw Schreve-Brinkman

Mevrouw drs. C.W.M. Schunck / Mevrouw Schutte-van der Marel / De heer mr. S.F. Schütz / De heer drs. P.F. Segaar / De heer en mevrouw Sellmeijer-van

Piggelen / Mevrouw T. Sellmeijer / De heer P.H. van Setten / De heer en mevrouw Sibinga Mulder-Gevaerts / Corinne Sieger / De heer ir. R.W. Siemers

De heer en mevrouw Sigmond-Verhelst / Feike en Inge Sijbesma / De heer A.J. Simons / De heer R.C. Slagboom / Paul en Jetty Sleurink-Algra / J. Smit

en drs. K.G. Smit-Schulting / Donata Smit-Ernsting / De heer en mevrouw Snoeck-Duymaer van Twist / Albert-Jan van Soelen / De heer en mevrouw

Soeteman-Reijnen / Hans Speth en Yasuko Speth-Okumura / Mevrouw Van Sprang-Kamstra / De heer en mevrouw Staartjes-Mosler, Victor en Oscar

Staartjes / De heer R. Starreveld / Mozes A. Staszewski / Annelies van der Steen / Greta Steneker-van der Drift Fonds / De heer en mevrouw dr. P. Stevens

Willem Stevens / De heer en mevrouw Stomps-Schokking / De heer en mevrouw Storm-Boender / De heer dr. H.C. van Straaten / Julianne Straatman

De heer W.E.M. Strijbos / Mevrouw M.A. Stubbé-Butôt / De heer en mevrouw Stuurman-de Groot / Mevrouw drs. M. van Suchtelen-van Hattum / Tom

en Yvonne de Swaan / Mienke Swarttouw-Schaberg / De heer en mevrouw Sweerts-Schroeders Martin Taphoorn / Jonkheer mr. J.P.E. Teding van

Berkhout / de heer A.P. Tegelaers / De heer en mevrouw Tervoort-Emons / De heer en mevrouw Terwogt-van Asbeck / Rijnhard en Elsbeth van Tets

De heer en mevrouw Thate-Verloop / Ferry Theunisse / De heer K.B. Thio / Stichting Thurkowfonds / De heer en mevrouw W.J.M. Thywissen / De heer

H.D. Tjeenk Willink / De heer en mevrouw Tjepkema-Simmer / Mevrouw M. van Tongeren / Pitt Treumann / L. van Trotsenburg / De heer G.J. Turk

Bert en Maria Twaalfhoven Anton Valk / De heer en mevrouw Vanderbroeck-Finot / De heer ir. M.C. van Veen / Jeroen en Mariëtte van der Veer

Annemie en Hans van der Ven / Prof. dr. René H.M. Verheijen & Daniel J. van Tonder, M.Arch. / Prof. dr. F.W.A. Verheugt / De heer R. Verkroost / De heer

en mevrouw Verloop-Gülcher / Mevrouw F.W. Verloop / De heer A.H. Vermaas / De heer C.A.P. Vermeulen / In Memoriam Sophia J. Vermeulen-Brauckman

Mevrouw D.J. Vermeulen en de heer M.H. Steltenpool / Mevrouw E.M.W. Verwiël-Ploem / De heer en mevrouw Vigeveno-Smits / De heer F.A.M. de Vilder

Mevrouw J.M. de Vilder-van der Lande / Fréan Visscher / De heer mr. A.J. Visser / Marianne de Visser / Christiaan Vlek Fonds / De heer en mevrouw

Vlek-Peek / Vogelgezang Foundation / De heer J.C.M. Vogten / De heer en mevrouw Volkers-Bonkes / De heer mr. T.H. van Voorst Vader / De heer P.R.

Vos / De heer en mevrouw Vossepoel-Peters / De heer en mevrouw de Vreeze-Oostvogel i.m. De heer mr. B.B. Tabingh Suermondt / Vereniging Vrienden

van het Concertgebouw en het Koninklijk Concertgebouworkest / De heer mr. D.P. de Vries / Kees de Vries / De heer en mevrouw de Vries Lentsch-

Kostense / Familie Vrind-Dudok de Wit / Hans Vroom / VSB Fonds / Mevrouw J.H.J. Vuursteen-Pronk De heer en mevrouw Wajer-Koot / Mevrouw

H.C. Warners-Gastkemper / De heer mr. R.L. van de Water / De heer en mevrouw Weck-van den Assem / De heer J.G.E. Weerts / De heer R.M.F. van der

Weiden / De heer dr. D.M.N. van Wensveen / Elise Wessels / Fons en Henny van Westerloo / Maud en Willem Wiarda-Hansen / Helen Wieringa / De heer

N.M. Wierper / Cora & Dolpff Wigbers / De heer en mevrouw Van Wijk-Koehoorn / De heer en mevrouw Wijnand-de Jong / Mevrouw G.A.L. Wijnands-

van der Lande / De heer en mevrouw De Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven / Mevrouw L.A.C.M. Witterman-van Meerwijk / Mevrouw Y.M. Wortelboer

De heer en mevrouw Woudstra-Hilsum / Jonkheer en mevrouw Van der Wyck-Wolf Martine J. Zoethout en René Vetkamp / De heer en mevrouw

Zuidam-van Middelkoop / Mevrouw Zurel (Amsterdam) / Lily en Hans Zwarts / Jaap van Zweden / Mevrouw N.H. Zweerts en de heer H. Otten

